

MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2023

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag

1. Bestuursverslag	3
2. Verslag van de Raad van Toezicht	18
3. Geconsolideerde balans per 31 december 2023	23
4. Geconsolideerde staat van baten en lasten 2023	24
5. Toelichting behorende bij de jaarrekening over 2023	25
A. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	26
B. Toelichting op de balans per 31 december 2023	29
C. Toelichting op de staat van baten en lasten 2023	38
6. Overige gegevens	45
Bijlagen	46
Bijlage 1. Verantwoording van de besteding van de depotsubsidie	46
Bijlage 2. Prestatieverantwoording	47
Bijlage 3. Enkelvoudige jaarrekening 2023 Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen	48
Bijlage 4. Enkelvoudige jaarrekening 2023 Horeca Boijmans Van Beuningen bv	50
Bijlage 5. Subsidieafhankelijkheid 2006-2023	52
Bijlage 6. Begroting 2024	53
Bijlage 7. Governance Code Cultuur	54

1. Bestuursverslag 2023

Dit verslag is onderdeel van het financieel jaarverslag 2023 van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen, gevestigd te Rotterdam. De stichting kent een Raad van Toezicht en een bestuur¹. Naast het bestuursverslag bestaat het financieel jaarverslag uit de jaarrekening plus toelichtingen en uit de prestatieverantwoording, zoals bepaald in de Subsidieverordening Rotterdam 2014.

De missie van de stichting luidt:

Door het koesteren, ondersteunen en vieren van de vrijheid van expressie door kunstenaars en het hebben van respect voor oude, nieuwe en controversiële ideeën, willen we iedereen een uitdagend perspectief op de wereld bieden. Wij verzamelen, onderzoeken, documenteren, conserveren en restaureren, alleen en met anderen, zeven eeuwen beeldende kunst en vormgeving. We voegen kennis en nieuwe inzichten toe en programmeren vooruitstrevend met onze eigen collectie als uitgangspunt. We bieden iedereen een waaier aan mogelijkheden om te grasduinen door de kunstgeschiedenis van de middeleeuwen tot nu. We verbinden, prikkelen verbeelding, geven inspiratie en stimuleren creativiteit.

Het doel van de stichting is het in stand houden en exploiteren van Museum Boijmans Van Beuningen op een zodanige wijze dat het museum met zijn collecties permanent ten dienste staat van de samenleving en dat de collectie toegankelijk is voor een breed publiek. De veelzijdige collectie van het museum vormt altijd de basis van ons werk, van onderzoek tot presentaties. In het meerjarenbeleidsplan 2021-2024 is te lezen hoe het museum volgens de missie werkt aan het doel. Het meerjarenbeleidsplan vormt de basis waarop het museum de structurele subsidie van de gemeente Rotterdam ontvangt. De activiteiten en prestaties, die in dit bestuursverslag worden genoemd, verwijzen naar de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan.

Samenvatting van het resultaat over 2023

Zoals bij de begroting van 2023 beoogd, heeft het museum in 2023 het depot nog beter leren kennen als uniek museumconcept. Er zijn aantrekkelijke presentaties geproduceerd die regelmatig in de pers positieve aandacht kregen, het gebouw is op een bijzondere manier 'bespeeld' en er is in het kader van het publieksprogramma aanbod ontwikkeld voor een nieuw, breed publiek. Ook de ontwikkeling van Zuid. Boijmans Van Beuningen is zoals begroot doorgezet naar een volwaardige locatie waar het museum samen met maatschappelijke partners, de wijk en kunstenaars werkt aan een nieuw, hybride museumconcept, een motor voor ontwikkeling op het gebied van educatie. De verwerving van het werk *Pivoines* van Berthe Morisot markeert een bijzonder moment, want het is het eerste schilderij in een Nederlandse publieke collectie van deze vrouwelijke impressionist. Dit past in de lijn van het museum om diversiteit en inclusie in de breedte van de museumpraktijk een rol van betekenis te laten spelen, in dit geval in het kader van een verrijking van de collectie. Buiten de eigen locaties (in stad, land en daarbuiten) zijn in samenwerking met uiteenlopende partners museale tentoonstellingen georganiseerd rondom de veelzijdige collectie.

De 248.000 bezoekers besteden in depot, winkel en restaurant samen 4,6 miljoen euro en daarnaast zorgen het avondrestaurant en de events ook nog eens voor bijna 2,4 miljoen euro aan omzet. Het succes van 2023 wordt helaas niet helemaal weerspiegeld in het financieel resultaat. Het resultaat over 2023 bedraagt 120.000 euro negatief. Belangrijkste oorzaken zijn de hogere onderhoudskosten en langdurig verzuim. Deze kosten worden enigszins gecompenseerd door hogere omzet uit bruikleenverkeer en goede bestedingscijfers in het depot waardoor het resultaat niet ver terugvalt.

¹ In plaats van bestuur wordt ook de term 'directie' in dit verslag gebruikt. Met beide termen wordt hetzelfde bedoeld. Dit geldt ook voor de termen 'bestuurder' en 'directeur'.

A. Inhoudelijk resultaat

Dit inhoudelijke deel van het bestuursverslag is een beknopte samenvatting van het uitgebreide inhoudelijke jaarverslag dat op de website wordt gepubliceerd.

Collectie en onderzoek

Met de komst van Depot Boijmans Van Beuningen eind 2021 zijn de werkzaamheden van de afdeling Collectie en onderzoek grotendeels zichtbaar geworden, waar ze voorheen voornamelijk achter de schermen plaatsvonden. Zo zijn in 2023 onder meer de volgende restauratieprojecten zichtbaar in het depot: het onderzoek naar de conservering van *Infinity Mirror Room - Phalli's Field (Floor Show)* uit 1965/1998 van Yayoi Kusama krijgt een vervolg, de installatie *Rain Forest Wall* (1967) van Louise Nevelson wordt gereinigd en geconserveerd, het schilderij *Stille ommegang* van J.H. Moesman wordt gerestaureerd en van het schilderij *Le repas* (De maaltijd, 1922) van André Masson, dat in 2021 werd verworven, is de lijst hersteld en herenigd met het schilderij.

Schenken en verwervingen

Het museum verworft in 2023 in totaal 240 objecten.

Onder de schenkingen bevindt zich onder meer *De Zachte Stad*, een onderzoeksproject naar Rotterdamse wol van Christien Meindertsma. Het bijbehorende tapijt gaat eerst in bruikleen naar Theater Zuidplein in Rotterdam en wordt een promised gift voor het museum. Ook de ruimhartige schenking van meer dan 40 fotografische kunstenaarsportretten door Nancy Lee Katz uit haar nalatenschap verdient een vermelding, evenals 52 werken uit de collectie Van Krevelen/De Jong, het echtpaar dat eerder al ruimhartig aan het museum schonk.

De grootste aankoop betreft Berthe Morisots *Pivoines* (Pioenrozen), dat daarmee het eerste schilderij van deze vrouwelijke impressionistische schilder in een Nederlandse publieke collectie is. Daarnaast worden sterke hedendaagse werken aan de collectie toegevoegd, zoals van de Braziliaanse kunstenaar Célio Braga het werk *Eyes-Black-Red-Brown-Green-Blue*. Dat reflecteert op hoe we onszelf en anderen zien. Op het gebied van vormgeving wordt onder meer de scooter Mahjoub 4 van Éric Van Hove verworven naar aanleiding van een project bij Zuid. Boijmans Van Beuningen.

Het bescheiden eigen budget voor aankopen (50.000 euro) wordt in 2023 in belangrijke mate aangevuld met gelden door huisstichtingen en derden.

Bruiklenen

Het museum leent dit jaar ruimhartig in binnen- en buitenland uit aan onder andere het Stedelijk Museum Alkmaar, Museum Belvédère, Museum Het Rembrandthuis en het Drents Museum. Aan de grote Van Dongen-tentoonstelling in Singer Laren leent het museum zes werken uit. Nog omvangrijkere bruiklenen gaan onder meer naar de tentoonstelling *Yayoi Kusama. De Nederlandse jaren 1965-1970* in het Stedelijk Museum Schiedam. Uiteraard wordt voor *(H)erkennen Herbouwen. Wonderkamers van het Rotterdams koloniaal verleden*, een tentoonstelling in samenwerking met Kunsthal Rotterdam, een groot aantal werken ter beschikking gesteld.

Restauraties

In de restauratieateliers zijn bijna het hele jaar twee belangrijke restauratieprojecten te zien: Vincent van Goghs *Populierenlaan te Nuenen* (1885) en Cornelis de Vos *De Landbouw door de Rijkdom bekoord* (1620-1630). Voor het project met de Van Gogh werd een begeleidingscommissie van inhoudelijke specialisten samengesteld. Het onderzoek, in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en het Van Gogh Museum, heeft meer inzicht in Van Goghs techniek en het materiaalgebruik gegeven. De restauratie van het grote werk *De Landbouw door de Rijkdom bekoord* van De Vos betreft een schilderij dat in het verleden door een lekkage beschadigd raakte. Na afname van twee vernislagen is de schade nu zo goed als onwaarneembaar.

Onderzoek

Ter voorbereiding op de collectieopstelling in het vernieuwde museumgebouw vinden er nu en in de komende jaren enkele grote onderzoeksprojecten plaats, waaronder een voortzetting van het onderzoek naar de relatie

tussen de collectie en het koloniale en slavernijverleden en een onderzoek naar de omvangrijke tentoonstellingsgeschiedenis. Met laatstgenoemde project wordt inzicht verkregen voor het tentoonstellingsprogramma in het vernieuwde museum.

Een ander voorbereidend project is gekoppeld aan het samenwerkingsverband *De Andere Helft. Vrouwen in de Nederlandse kunstwereld (1780-1980)*, waaraan het museum zich samen met het Rijksmuseum, Stedelijk Museum, RKD en de UvA heeft gecommitteerd. In dit kader krijgt onderzoeker Bram Donders in 2023 een NWO Museumbeurs toegekend voor het project *Nagelaten. Vrouwelijke schenkers en legatoren aan Museum Boijmans Van Beuningen (1849-heden)*, mede begeleid door Rachel Esner van de UvA.

Kenniscentrum en bibliotheek

Friedrich August-albums

Koning Friedrich August (II) van Saksen (1797-1854) bouwde een omvangrijke privéverzameling prenten en tekeningen op, al met al ongeveer 120.000 bladen. Deze werden in 750 albums bijeengebracht. Dertig van deze albums zijn onderdeel van de collectie, met in totaal ongeveer 4.000 prenten. Om de albums voor publiek beter toegankelijk te maken is één album gedigitaliseerd en aanvullend geregistreerd.

Bindend advies Byzantijns ivoren reliëf Maria met Kind

Met de aankoop van de kunstcollectie uit de nalatenschap van D.G. van Beuningen kwam in 1958 een ivoren reliëf met Maria en Kind in de collectie van het museum. Van Beuningen kocht het werk in 1939 van kunsthandelaar J. Goudstikker als 'ex coll. Stroganoff', de Russische kunstverzamelaar Grigoriy Sergejevich Stroganoff (1829-1910), die onder meer bekend stond om zijn bijzondere collectie ivoor die hij in het begin van de twintigste eeuw in zijn palazzo in Rome tentoonstelde. In 1920 werden bijna al zijn erfgenamen in de voormalig Sovjet-Unie door bolsjewieken vermoord. De enige volwassen overlevende vluchtte met twee kinderen naar Rome en verkocht de collectie in 1921. Vanaf 1928 werd de verzameling onderdeel van de handelsvoorraad van de Joodse kunsthandel A.S. Drey in München, maar tijdens het naziregime moest deze zijn voorraad gedwongen veilen. Het is niet bekend wie de collectie in juni 1936 kocht, wel dat deze drie jaar later onderdeel van de handelsvoorraad van Goudstikker was. De Restitutiecommissie stelt in september 2023 vast dat voldoende aannemelijk is dat het bezit van het ivoor onvrijwillig verloren is gegaan door omstandigheden die direct met het naziregime verband hielden. Het museum bereidt momenteel de restitutie aan de erven van kunsthandel A.S. Drey voor.

Bibliotheek

In 2023 is een begin gemaakt met het verwerken van de in 2022 verworven bibliotheek van de surrealistische kunstenaar Her de Vries. Dit omvangrijke project zal nog zeker een aantal jaren in beslag nemen.

Om de bibliotheek meer onder de aandacht van het publiek te brengen is de bibliothecaris vanaf november 2023 gestart met het 'Boek van de maand': iedere vrijdagmiddag wordt in een van de studiezalen van het depot een korte presentatie gegeven over een bijzonder boek uit de bibliotheekcollectie, waarbij elke maand een andere publicatie centraal staat. De eerste presentatie betreft de veilingcatalogus uit 1811 van de collectie van F.J.O. Boijmans, de naamgever van het museum.

Als bijzondere bibliotheekaanwinst kan dit jaar *La septième face du dé* worden genoemd. Het boek, gekocht op de voorjaarsveiling bij Bubb Kuypers, werd in 1936 door Jeanne Bucher in Parijs uitgegeven en heeft prachtige collages van Georges Hugnet en een omslagontwerp van Marcel Duchamp.

Presentaties

Om tijdens de renovatieperiode naar het moment van heropening van het museum toe te werken werd bij sluiting van het museum in 2019 een programma ontwikkeld bestaande uit drie fasen: Boijmans in Transit. Tijdens de eerste fase (tot 2021) was er nog geen eigen plek voor presentaties; het museum was dicht, het depot nog niet open en in Rotterdam-Zuid was er slechts een luisterpost. Met de opening van het depot begon eind 2021 de tweede fase; het museum had weer de mogelijkheid om zelf presentaties te maken en ook de locatie op Zuid kreeg vastigheid met een levendig programma. In 2023 bevindt het museum zich in het midden van die tweede fase; er is een gevarieerd breed programma, met presentaties rondom de collectie in Depot Boijmans Van Beuningen en op Zuid. Boijmans Van Beuningen, en de bezoeker speelt daarin een centrale rol. Ook buiten de

eigen muren worden er tentoonstellingen met de collectie van het museum georganiseerd: bij Rotterdamse collega's en elders in Nederland in de vorm van samenwerkingsprojecten en in het buitenland met reizende tentoonstellingen.

- Depot Boijmans Van Beuningen

Presentaties

In het depot zijn dit jaar acht tijdelijke presentaties te zien, terwijl twee bestaande presentaties grondig worden gewisseld. De tijdelijke presentaties vinden plaats in de galerieruimtes op de derde, vierde en vijfde verdieping, maar ook in een leeg compartiment (dat in de toekomst zal worden verhuurd) en op de tweede verdieping langs de lange wand recht tegenover de restauratieateliers.

Het jaar begint in de grote galerie op de vijfde verdieping met *Steve McQueen: Sunshine State*, een samenwerking tussen het museum, het International Film Festival Rotterdam (IFFR) en Stichting Droom en Daad. Voor het museum is dit de eerste keer dat deze grote zaal in gebruik kan worden genomen. De presentatie haalt de nationale pers en trekt veel bezoekers, ook tijdens Art Rotterdam. De presentatie wordt ook online veelvuldig besproken.

In het voorjaar start de eerste editie van *Le Miroir Vivant*, de programmalijn met internationale hedendaagse kunst die samen met Ammodo is ontwikkeld. Voor deze eerste editie is aan de Zuid-Afrikaanse kunstenaar Neo Muyanga gevraagd op de collectie van het museum te reageren en met Rotterdammers te werken. Het project eindigt in de zomer met een meeslepende slotperformance waarvoor het hele gebouw met zang, muziek en gesprekken op zaal als podium wordt ingezet.

Daarnaast is het derde deel van *Unpacking Boijmans*, het Rotterdamse onderzoek naar het koloniale en slavernijverleden van de stad, te zien. Depotbezoekers worden uitgenodigd actief mee te kijken en te denken bij dit onderzoeksproject.

In het voorjaar vindt de presentatie *Vooruitkijken. Objects of Change* plaats: in het nog lege compartiment op de tweede verdieping wordt de collectie door de ogen van bezoekers uit het denkbeeldige jaar 2108 bekeken.

Van start gaat ook de presentatie Smart*Light Project over röntgen-technologie en de inzetbaarheid daarvan bij onderzoek naar oude verflagen van schilderijen. Voor deze presentatie zijn een rails en ophangstelsel ontwikkeld waarmee het museum de komende jaren blijvend verdiepende presentaties over restauratie-onderwerpen kan maken.

In het najaar is in het lege compartiment op de derde verdieping *Kunst tussen de ruïnes* te zien, een presentatie rondom een onderzoek door kunsthistoricus en gastconservator Sandra Smets naar de Rotterdamse kunstwereld tijdens de Tweede Wereldoorlog. Gelijktijdig verschijnen haar boek *De vuurvogelgeneratie* en een digitale, interactieve stadsplattegrond. In het najaar start een campagne met beeldmerk dat op posters door de stad wordt verspreid. Samen met filmmaker Suzanne Koopstra wordt een serie video's gerealiseerd ter promotie. Het project komt veel in de media. Sandra Smets is te horen op NPO Radio1 en in diverse cultuurprogramma's.

In de galerie op de vierde en later de vijfde verdieping vindt *Drawing Probable Conclusions* van kunstenaar Rosa Barba plaats. Aanleiding voor dit project is de digitalisering van de film- en videocollectie van het museum, waarop Barba op uitnodiging van het museum reageert.

Als laatste gaat dit jaar *Lee Miller in Print* van start, een presentatie bij een gelijknamige publicatie die in het Nederlands en Engels verschijnt en waarin Millers leven als fotomodel, fotograaf en surrealist via geprinte media wordt gevolgd. Het boek krijgt nationale en internationale aandacht in de pers.

In Galerie I blijft *Hoogtepunten uit de museumcollectie* te zien, een selectie van 14 schilderijen uit de vijftiende tot twintigste eeuw. Halverwege het jaar wordt de selectie bijna geheel vervangen door andere hoogtepunten uit de collectie, dit vanwege de tentoonstelling *Boijmans Van Beuningen at Rijksmuseum*. Tijdens deze grote wissel wordt ook het eerder dit jaar verworven schilderij *Pivoines* (Pioenrozen) van Berthe Morisot getoond.

De 13 grote vitrines in het atrium worden regelmatig aangepast, om nieuwe aanwinsten te tonen, onderhoud te plegen of omdat werken op reis gaan. Een van de bijzondere wissels dit jaar is de plaatsing van de eerdergenoemde *Mahjoub* 4, de scooter gemaakt door kunstenaar Éric Van Hove die het museum naar aanleiding van zijn gelijknamige project op Zuid. Boijmans Van Beuningen aankoopt.

Family of Objects is een twee en een half jaar durend onderzoeksprogramma in het depot, waarbij de collectie in termen van familierelaties wordt onderzocht. In *Family of Objects* wordt de collectie als één grote familie gezien, met kunstwerken als familieleden. Samen met specifieke bezoekersgroepen, zoals schoolkinderen, een Rotterdamse familie of Rotterdamse woordkunstenaars, en het brede publiek gaat het museumteam op zoek naar de relaties tussen kunstwerken. Doel van het project is om bij het maken van presentaties tot nieuwe inzichten over de collectie en over co-creatie te komen. Het project vindt op verschillende plekken in het depot plaats en heeft ook een vaste plek in de Kunststudio op de tweede verdieping gekregen.

Rooftopbar

In vier zomerweekenden tussen eind juni en begin augustus, opent het museum een *Before Sunset: pop-up rooftopbar* op het dak van het depot. Voor deze avonden wordt een experimenteel programma samengesteld, bestaande uit filmvertoningen, talks, ontmoetingen en (muziek)performances. Het experiment blijkt een succes; de vier weekenden zijn uitverkocht en er komt een jonge groep bezoekers op af die nog niet eerder een bezoek aan het depot brachten. Het evenement wordt vooral bezocht door Rotterdammers die in creatieve beroepen werkzaam zijn of een creatieve studie afronden. Tijdens de Rooftopbar nemen zij actief aan de festiviteiten deel én laten hun vingerafdruk achter: ze programmeren mee, treden op, voeden het museum via social media met content en verspreiden zo de boodschap: Depot Boijmans Van Beuningen is een leuke, essentiële plek om als jonge creatieveling in Rotterdam plezierig te verblijven.

Open Dag

In het najaar organiseert het museum voor het eerst en met succes de Open Dag Depot: een Open Dag gericht op alle Rotterdammers die het leuk vinden om een bezoek aan het depot te brengen. Dit is de start van het cultureel seizoen. Deze dag wordt via huis-aan-huisbladen onder de aandacht gebracht en de toegang is gratis. Er zijn extra rondleidingen, conservatoren geven toelichtingen bij werken uit de collectie en er is op verschillende plekken in het gebouw muziek. Maar liefst 3.407 Rotterdammers vinden hun weg naar het gebouw dat gratis te bezoeken is.

Museumnacht010

Het museum is aanjager van de jaarlijkse Museumnacht010 die traditiegetrouw in maart plaatsvindt. Door corona was er twee jaar geen Museumnacht mogelijk, en werd in de zomer van 2022 een tusseneditie georganiseerd met een groot aantal deelnemers en een wat tegenvallend bezoekersaantal. Dit wordt in 2023 weer helemaal goedge maakt met een volwaardige editie die beter bezocht en gewaardeerd wordt dan ooit. Zowel depot als Zuid. doen als locatie aan de nacht mee.

- Zuid. Boijmans Van Beuningen

Sinds 2020 werkt het museum op Rotterdam-Zuid in een voormalige technische school aan de Hillevlief aan een nieuw hybride museaal concept. Dat doet het museum samen met partners uit de culturele sector, het maatschappelijke veld, kunstenaars, bewoners en het onderwijs. Kunst en erfgoed worden hier gecombineerd met talentontwikkeling en werkgelegenheid. Commissions en fellowships bieden kunstenaars of kunstenaarscollectieven de ruimte om met hun werk nieuwe verbindingen tussen kunst, erfgoed en lokale gemeenschappen te verkennen. Deze commissions en fellowships reageren elk op een of andere manier op het idee van collectief leren, participatie en sociale kunstpraktijken.

Commissions

Commissions zijn kunst opdrachten gericht op samenwerking en participatie. In 2023 worden de volgende vier commissions op Zuid. gepresenteerd:

1. Fenmei Hu toont met *KOM* haar langdurig project in samenwerking met de Chinese gemeenschap van Rotterdam.
2. Éric Van Hove werkt met assistentie van ingenieur Pierre Jayet hard aan een elektrische scooter, de Mahjoub. Deze wordt met Rotterdammers en studenten ontwikkeld.

3. Quentley Barbara verandert een van de ruimtes in een enorm sculptuur van karton en ducttape en verbindt dit aan portretten van dierbaren. In het kader van het Jeugdvakantiepaspoort maken kinderen portretten van karton die ze aan de ruimtevullende installatie toevoegen.
4. Metincan Güzel sluit het jaar af met een vraag voor het team en voor de Turkse gemeenschap van Rotterdam-Zuid: waarmee omringen we ons in een ruimte om ons thuis te voelen? Hieruit komen drie installaties voort met een bijbehorend theaterscript. Dat werd door Okan Urun geschreven en geregisseerd en door Can Bora opgevoerd.

Fellowships

Jaarlijks stelt het museum fellowships ter beschikking aan makers, kunstenaars en andere professionals die onderzoeken hoe nieuwe verbanden tussen kunst, erfgoed en lokale gemeenschappen tot stand komen. Aan al deze fellows is een publieksprogramma verbonden met o.a. workshops. In 2023 zijn dit de volgende vier kunstenaars:

1. Lotte Wieringa kijkt in *Deframing the Painting Frame* naar oude schilderijlijsten uit de collectie.
2. Kenny Gomes gaat in de museumcollectie op zoek naar objecten die over het transgenerationeel trauma van het Kaapverdiaanse slavernij- en koloniale verleden vertellen.
3. Tijdens de zomermaanden is het digitale archief van Arte Útil beschikbaar op Zuid.
4. Cihad Caner maakt in 2023 de film *(Re)membering the riots in Afrikaanderwijk in 1972 or guest, host, ghost-ti* over rellen die meer dan vijftig jaar geleden in Rotterdam-Zuid plaatsvonden.

Extramuraal in stad en land

Na de sluiting van het museum, tijdens de eerste fase van Boijmans in Transit, werkte het museum onder de titel Boijmans bij de Buren succesvol samen met zeven Rotterdamse musea. Als vervolg hierop komt in 2023 het project *[H]erkennen Herbouwen. Wonderkamers van het Rotterdams koloniaal verleden*, een nieuwe samenwerking tussen de Kunsthall en Museum Boijmans Van Beuningen. In deze tentoonstelling staat het koloniale verleden van Rotterdam en de doorwerking daarvan in het heden en de toekomst centraal. De tentoonstelling is samengesteld door kunstenaar patricia kaersenhout.

Samen met conservatoren van het Rijksmuseum Amsterdam wordt gewerkt aan de tentoonstelling *Museum Boijmans Van Beuningen at Rijksmuseum*, waarvoor ruim 80 kunstwerken uit de Boijmans-collectie worden geselecteerd. Topstukken van kunstenaars als Jheronimus Bosch, Pieter Bruegel, Daan van Golden, Yayoi Kusama, Piet Mondriaan en Rembrandt krijgen in Amsterdam een podium. Op het dak van het Rijksmuseum straalt het werk *Breathe, Walk, Die* van Ugo Rondinone dat symbool staat voor de levensweg van de mens. In totaal bezoeken zo'n 112.000 mensen de tentoonstelling.

Buitenland

Ook dit jaar reist de collectie surrealisme de wereld rond. In maart opent de tentoonstelling *Dalí, Magritte, Man Ray and Surrealism: Highlights from Museum Boijmans Van Beuningen* in het MUDEC in Milaan. In het najaar opent in ARoS in het Deense Aarhus de laatste variant van de surrealismetentoonstelling. De tentoonstellingen trekken in totaal respectievelijk 90.000 en 130.000 bezoekers. Ten slotte opent in november in het Worcester Art Museum een tentoonstelling met ongeveer 80 Rembrandt-etsen die deze kunstenaar als virtuoos meester in de prentkunst belichten. De tentoonstelling zal in 2024 naar Canada doorreizen.

Publicaties, beperkt tot uitgaven in eigen beheer

- *De vuurvogelgeneratie. Kunstenaars in een verwoeste stad*
- *Lee Miller in Print* Nederlandstalig en Engelstalig
- *De kronkel in de kunst/ Twists and Turns in Art* (Agenda 2024)
- Jaarverslag 2022 Museum Boijmans Van Beuningen

Educatie en publieksbegeleiding

Voor de afdeling Educatie en publieksbegeleiding is 2023 een uitzonderlijk vol en productief jaar. Zo'n 75.000 mensen nemen deel aan rondleidingen, workshops en publieksprogramma's, een derde meer dan tien jaar geleden. Interactie en actieve deelname staan bij alle educatieve activiteiten en projecten centraal. Naast het vertrouwde aanbod van rondleidingen en workshops zijn voor het depot ook nieuwe samenwerkingsprojecten en publieksactiviteiten zoals trapssessies ontwikkeld. Daarnaast is in vier jaar tijd in Rotterdam-Zuid een plek gerealiseerd waar het draait om leren, talentontwikkeling en samenwerking; op het gebied van educatie zijn

onder meer een kunstwerkplaats voor de kinderen uit Zuid en een gloednieuwe mbo opleiding Assistent dienstverlening art & design in het leven roepen.

Onderwijs

In totaal 14.796 studenten, waarvan 8.778 leerlingen/studenten in het depot in samenwerking met cultuurcoaches, KCR en collega-instellingen in Rotterdam, 4.660 leerlingen voor een onderwijsprogramma op Zuid. en 1.358 leerlingen voor een cultuurcoachprogramma.

Met zowel Albeda als Zadkine worden gesprekken gevoerd over de wijze waarop het museum jongeren op het mbo voor beroepen in de museumsector kan interesseren en hoe het aan de opleiding kan bijdragen. Ook voor docenten biedt het museum programma aan. In 2023 nemen hier 66 docenten deel.

Van januari tot en met april werken studenten van de Zadkine entreeopleiding techniek samen met ambachtlieden actief mee aan het Mahjoubba-project van Éric Van Hove, waarbij een Rotterdamse versie van zijn elektrische scooter wordt gebouwd, die door het museum wordt aangekocht. Leerlingen van Vakcollege De Hef ontwerpen bijzondere accessoires voor de scooter.

In september gaat met Zadkine Startcollege een samenwerking van start: studenten volgen twee dagdelen per week bij Boijmans op Zuid het programma 'Leren in de praktijk', waarbij ze in de Kunstwerkplaats assisteren en verschillende kunstprojecten ondersteunen. Op Zuid. wordt met onder andere de docentenopleiding Beeldende kunst en transformation design van de Willem de Kooning Academie samengewerkt.

Publieksprogramma

In 2023 nemen 9.991 bezoekers deel aan een educatieve activiteit, waarvan 1.959 op Zuid. en 8.032 in depot.

In 2023 is er voor verschillende doelgroepen een rijk publieksprogramma waarbij talentontwikkeling en toegankelijkheid zwaartepunten zijn en de dialoog met het publiek en het museum wordt versterkt. Oude vertrouwde evenementen zoals de Museumnacht010 vinden in het depot en op Zuid. plaats, maar ook nieuwe programma's zoals de *Tweeduizend-meter-maaltijd* op Zuid. en trappsessies in het depot. Jonge talenten, zoals Kenny Gomes en Quentley Barbara, krijgen een podium, doelgroepen krijgen meer stem in het Europese samenwerkingsprogramma *The Floor is Yours*, en de locaties Zuid. en depot worden door middel van publieksprogramma's met elkaar verbonden. Een korte toelichting:

Tijdens de schoolvakanties vindt in het educatieatelier van het depot een serie inloopworkshops plaats. Het thema is iedere keer anders, maar altijd in lijn met wat er in het depot te zien of doen is. Op Zuid. is er de Kunstwerkplaats en de workshops in het kader van de voornoemde fellowships.

Het grootste publieksevenement is ook dit jaar weer de Rotterdamse Museumnacht. Het depotgebouw bruist van de bezoekers en de performances. Op het dak vindt de Grote Art Rocks Show plaats en zijn presentaties van de Kunstbende in samenwerking met de Rabobank. Verschillende performers laten zich door *Unpacking Boijmans* inspireren en treden tijdens de presentaties op. In het atrium zijn er inloopworkshops, rondleidingen en live muziek. Op Zuid. toveren verschillende dj's de Hillevliet om tot een club vol kunst en muziek. Daarnaast kan het publiek ook tijdens een workshop aan de slag.

Op Zuid. organiseert het museum vier keer per jaar Zaterdag op Zuid, een moment waarop in combinatie met muziek, een maaltijd en workshops nieuwe projecten of juist de afronding ervan worden gepresenteerd. In het atrium van het depot worden drie keer per jaar een trappsessie, voorstelling of talkshow georganiseerd waarbij het publiek op de grote trap van de begane grond naar de eerste verdieping plaatsneemt.

Om de bezoeker vernieuwende programmering te kunnen bieden zoekt het museum in 2023 de samenwerking met verschillende partners op. Met Verhalenhuis Belvédère wordt een speciale lunchlezing georganiseerd en in het kader van de presentatie *Kunst tussen de ruïnes* worden voor het najaar met Urban Guides wandelroutes door de stad ontwikkeld. Bij de presentatie *(H)erkennen Herbouwen* in de Kunsthof, organiseert het museum samen met de Kunsthof rondleidingen en gaat daarin de dialoog met het publiek aan.

Dit jaar start ook het internationale samenwerkingsproject *The Floor is Yours*: een tweejarige samenwerking tussen Museum Boijmans Van Beuningen, mumok (Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien) in

Oostenrijk en Mart (Museo di arte moderna e contemporanea di Trento e Rovereto) in Italië. Het museum werkt lokaal samen met de dovengemeenschap en doet dat via Mauvier Kunst en Cultuur in Gebaren en Cult North, een stichting die zich richt op kunsteducatie en talentontwikkeling van jonge autodidacte makers.

Toegankelijkheid

Op het gebied van sociale en fysieke toegankelijkheid hanteert het museum in 2023 de programma's Ongezien Boijmans (voor bezoekers met een visuele beperking) en Boijmans in Gebaren (een rondleiding met gebaren). Deze vinden op regelmatige basis plaats. Twee keer per maand worden er met een (stem)talk instaprondleidingen in gebaren gegeven, zodat ook horende bezoekers kennis met gebarentaal kunnen maken.

Publieksbegeleiding

Dit jaar nemen 61.207 bezoekers deel aan een instaprondleiding.

Naast het delen van informatie wil Museum Boijmans Van Beuningen bezoekers zelf een stem geven. Er wordt zoveel mogelijk geëxperimenteerd met analoge en digitale methodes die bijdragen van het publiek verzamelen en borgen.

Bezoekers kunnen veel informatie in de depot-app vinden. Mede dankzij de inspanningen van museumdocenten en stagiaires zijn er 74 verhalen toegevoegd over kunstwerken die zichtbaar in vitrines en voor zichtramen staan opgeslagen. Bij (onderzoek)presentaties in de galleries fungeert de app als bron voor objectinformatie. De informatieschermen in het depot zijn dit jaar verrijkt met een videoclip over *Unpacking Boijmans*, enkele portretten van medewerkers en clips over werkzaamheden in de restauratieateliers. Ook is het grote scherm in het educatieatelier in gebruik genomen.

In het kader van het conservator-educatie traineeship is, net als vorig jaar, onder de naam *New Realities* gewerkt aan een digitale museumervaring die educatie als gameconcept benadert. In samenwerking met twee gameontwikkelaars, en met advies van 96 scholieren (voortgezet onderwijs, mavo/havo/vwo) en circa 230 bezoekers van het depot, zijn nieuwe interacties in kaart gebracht en getest. De experimenten omtrent 3D-scannen van de collectie (2022) zijn meegenomen en in 2023 uitgebreid; in totaal zijn er nu zeven werken voor 3D-toepassingen gedigitaliseerd.

Marketing en communicatie

De communicatiestrategie van het museum is simpel: het monumentale gebouw mag dan helaas voor langere tijd zijn gesloten, het museum zelf leeft! Depot en Zuid. zijn te bezoeken en het museum organiseert tal van rondreizende tentoonstellingen die de vermaarde collectie in binnen- en buitenland onder de aandacht brengen.

2023 is het tweede volle jaar dat Depot Boijmans Van Beuningen is geopend. Ook dit jaar wordt het depot met 248.000 bezoekers goed bezocht en scoort het hoge ogen op het gebied van media, marketing en communicatie. Tegelijkertijd is ook Zuid. Boijmans Van Beuningen aan de Hillevliet een belangrijke locatie geworden. Daarnaast vraagt ook de renovatie en vernieuwing van Museum Boijmans Van Beuningen in 2023 volop aandacht en inspanning.

Op social media is Museum Boijmans Van Beuningen zeer actief. Qua aantallen volgers staat het in de top 5 van landelijke musea. De groei van het aantal volgers (ruim 275.000) zet vooral door op Instagram en LinkedIn. Er is veel interactie (shares, reacties, likes). Een goed voorbeeld uit 2023 is de bijna documentaire-achtige reel die het museum over het transport van een schilderij van Jean-Michel Basquiat plaatst. Met ruim een half miljoen views en meer dan 40.000 likes is het de best 'presterende' post uit de online historie van het museum. De aanmeldingen voor de nieuwsbrief van het museum blijven groeien: van 11.000 in 2022 naar ruim 12.000 in 2023. De website van het museum telt in 2023 ruim 1.1 miljoen unieke bezoekers.

De Rotterdammer

Eén van de belangrijkste stakeholders van Museum Boijmans Van Beuningen, zo niet dé belangrijkste, is 'de Rotterdammer' en die wordt in het jaar 2023 dan ook bij tal van activiteiten betrokken, te beginnen met de Museumnacht en de drukke Zaterdagen op Zuid, die via nieuwsbrief, eigen kanalen en promotie in de etalage worden gezet.

Samenwerkingen

Om het verhaal van het museum steeds weer op een andere, prikkelende manier voor het voetlicht te brengen werkt het museum in 2023 intensief met externe partijen samen. Zo is er een samenwerking met bierbrouwer Duvel, met de Amsterdamse brillenzaak Ace & Tate en kledingmerk Bonne Suits. In de nazomer is de bovenste verdieping van het depot het decor van de start van de Amsterdam Fashion Week, die niet alleen veel aandacht trekt maar het depot ook weer op een andere manier in de schijnwerpers zet.

Pers en media

Op het gebied van pers en media is het eveneens een druk jaar, onder meer met nieuws rondom de renovatie en vernieuwing van het museumgebouw. Aan het programma van het museum wordt in 2023 geregeld aandacht besteed door landelijke dagbladen, op de nationale televisiezenders en online, zowel in binnen- als buitenland. Er verschijnen artikelen in de Volkskrant, NRC Handelsblad en Trouw. Veel buitenlandse journalisten brengen een bezoek aan de stad met als gevolg dat Depot Boijmans Van Beuningen internationaal in tientallen kranten en magazines wordt besproken. Een hoogtepunt is het bezoek van de Britse comedian Joe Lycett, die het depot in de zomer in zijn reisprogramma *Travel Man* (Channel Four) belicht. De lange reportage die hij maakt wordt hoog gewaardeerd, goed bekeken (ook online) en in het begin van 2024 wereldwijd uitgezonden. Tot slot leidt de tentoonstelling in het Rijksmuseum tot veel media-aandacht, waaronder talloze lovende recensies.

Relatiebeheer en filantropie

Museum Boijmans Van Beuningen wordt door vele handen gedragen. Dankzij de steun van alle begunstigers kan het museum een breed publiek inspireren. Elk jaar organiseert het museum voor zijn trouwe schenkers en sponsors bijeenkomsten en activiteiten. Een aantal voorbeelden:

- Voor Corporate Members en de Business Club organiseert het museum jaarlijks bijeenkomsten onder de noemer *Business Behind the Scenes*.
- Met de groep jonge kunstliefhebbers, @Boijmans, bezoekt het museum Art Brussels. De bijdrage van de leden van @Boijmans wordt jaarlijks voor de verwerving van een kunstwerk van een jonge kunstenaar gebruikt. In 2023 zijn met bijdragen van de leden zes designobjecten van Cubic 3 Design aan de museumcollectie toegevoegd.
- Exclusief voor de Vrienden wordt jaarlijks met alle andere Rotterdamse culturele instellingen aan het Museumpark de Vriendendag georganiseerd, een dag voor alle Vrienden van de instellingen, waarbij iedere instelling de deuren opent en een speciaal programma aanbiedt.
- Het Boijmans Business Diner voor de leden van de Business Club vindt op 3 april plaats. De avond staat in het teken van de collectie zestiende-eeuwse Italiaanse tekeningen die door conservator tekeningen Rosie Razall nader wordt toegelicht.
- In het najaar, op 10 november, vindt het exclusieve Boijmans Diner voor de Gezelschapsleden plaats. Speciaal voor deze avond zet kunsthistoricus en gastconservator Sandra Smets een stadswandeling uit passend bij de depotpresentatie *Kunst tussen de ruïnes*.
- Eens per twee jaar vindt voor Gezelschapsleden en de Boijmans Business Club de Boijmans Kunstreis plaats, onder meer in gezelschap van directeur Ina Klaassen. Dit jaar gaat de vierdaagse reis naar Antwerpen en Brussel met een exclusief programma achter de schermen van gerenommeerde instellingen, bezoeken aan privécollecties van verzamelaars en ateliers van kunstenaars.
- Leden van het Boijmans Basis Fonds investeren heel gericht in de toekomst van het museum. Speciaal voor deze schenkers is er op 12 juni een hard-hat-rondleiding in het voor renovatie gesloten museumgebouw.
- Schenkers van objecten worden jaarlijks bedankt voor hun betrokkenheid met een uitnodiging voor een Zodiaque Kring-bijeenkomst. Sandra Smets neemt op 13 november de leden van de Zodiaque Kring mee in haar onderzoek naar Rotterdamse kunst tijdens de Tweede Wereldoorlog en het boek *De vuurvogelgeneratie*.

Tot de hoogtepunten horen ook de bijeenkomsten die de schenkers, partners en sponsors van het museum in het depot organiseren. Zo bezoekt KPN het depot met 'het mooiste contact fonds'. Een fonds van KPN dat zich inzet voor mensen met een beperking. Zij komen naar het depot om het eerder genoemde programma Ongezien Boijmans te volgen.

De in 2019 gestarte wervingsactie 'Adopteer een spiegel', waarbij kunst- en Rotterdamliefhebbers een spiegelpaneel van het depotgebouw konden adopteren met een eenmalige schenking van 1.000 euro per stuk,

eindigt in december 2023. Ruim 420 particulieren, bedrijven en fondsen adopteerden een of meerdere spiegels van het depot.

Ook bedankt het museum de leden van de raadscommissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport voor hun interesse tijdens het werkbezoek van de raadscommissie aan het depot.

Rotterdamse Culturele Basis

De Rotterdamse Culturele Basis (RCB) is per 2021 ingesteld en bestaat uit acht culturele instellingen die volgens de gemeente Rotterdam van groot belang zijn voor (het culturele leven in) de stad. Museum Boijmans Van Beuningen is daar één van. Twee onderwerpen markeerden 2023 voor de RCB:

- De RCB heeft in 2023 veel capaciteit en aandacht gestoken in de transitie Cultuur, vanuit de ambitie om als onderdeel van een florerend cultureel ecosysteem te bouwen aan een veerkrachtige en toekomstbestendige culturele sector in Rotterdam.
- De werking van de RCB over de periode 2021-2023 is geëvalueerd.

Diversiteit en inclusie

Museum Boijmans Van Beuningen onderschrijft de code Diversiteit en Inclusie. Het statement dat in 2022 met een brede vertegenwoordiging van het museum personeel werd opgesteld, is ook dit jaar richtinggevend: *'Wij geloven dat kunst mensen verrijkt en verbindt. Museum Boijmans Van Beuningen is er voor ons allemaal, maar op dit moment bereiken we velen nog niet. Door de collectie te verbinden aan een meerstemmig en inclusief programma en in de organisatie te werken aan een veilige, transparante en open cultuur, zetten we in op ervaringen met kunst en design voor iedereen.'* Het plan van aanpak, dat als leidraad voor de ambities van het museum werd ontwikkeld, is inmiddels door een stuurgroep verder uitgewerkt en daar waar nodig aangepast. Voor elk aandachtsterrein (personeel, publiek, partners en programma) zijn concrete acties geformuleerd en uitgevoerd. Naast de stuurgroep heeft een ambassadeursgroep bovendien onderwerpen intern zichtbaar en bespreekbaar gemaakt. Om het proces te optimaliseren en eventuele doelstellingen te behalen is met een extern adviseur samengewerkt.

Bedrijfsvoering

Facilitaire zaken en huisvesting

In 2023 wordt gestreefd naar een reductie in het energieverbruik, maar de uitdagingen met betrekking tot de klimaatinstallatie blijken weerbarstig. Om de luchtgesteldheid in het depot eerst constant en goed te krijgen ligt de focus daarom nog vooral op de stabilisatie en borging van het binnenklimaat. Wel verwerft het museum met het oog op duurzaamheid inzicht in het energieverbruik en de uitstoot van CO₂. In samenwerking met een adviseur wordt tevens een concept ontwikkeld waarmee de klimaatinstallatie efficiënter kan functioneren. Het streven is om dit concept in de praktijk te brengen zodra het binnenklimaat in het depot is gestabiliseerd en geborgd. Daarnaast wordt onderzocht wat het effect zou zijn als de klimaatinstallatie 's nachts zou worden uitgeschakeld. De eerste resultaten van deze tests zijn positief: het klimaat blijft in de meeste depotruimtes en in het atrium bevredigend.

In 2023 wordt begonnen met het aanpakken van flink wat kinderziektes, en veel kwesties worden in de loop van het jaar door de aannemer (BAM) verholpen. Van de 52 gebreken zijn er aan het eind van het jaar nog 25 over.

ICT en informatiebeheer

De aandacht op ICT-gebied gaat ook dit jaar uit naar het ondersteunen van projecten die essentieel zijn voor het goed functioneren van het depot, zoals de depot-app, het kassasysteem, de website, ticketing en de infrastructuur (bedraad en draadloos). Daarnaast worden het beheer en de beveiliging van de digitale middelen en toegang van medewerkers verder verbeterd en wordt het beheer van accounts gestandaardiseerd en geautomatiseerd. De afspraken, die binnen de organisatie en met leveranciers over het beheer van bedrijfsapplicaties en ICT-systemen zijn gemaakt, worden aangescherpt. Alle afdelingen en projecten werken inmiddels digitaal via Teams samen en interne communicatie gebeurt via het Sharepoint intranet. Het invoeren en opvolgen van cybersecuritymaatregelen vraagt en krijgt steeds meer aandacht. Om medewerkers bewuster te maken van digitale dreigingen starten we dit jaar een trainingsprogramma en gaan daar de komende jaren mee door.

Personeel en organisatie

In 2023 hebben zowel het museum als de horeca met een hoog personeelsverloop te maken. Voor de horeca is dat sectoreigen, mede vanwege het relatief hoge aantal kleine deeltijdcontracten. Voor het museum geldt dat minder. Hier wreken zich vooral de grote concurrentie op de arbeidsmarkt, het feit dat het museum inmiddels bijna vijf jaar is gesloten en de trage besluitvorming op het renovatiedossier.

Naast medewerkers met een dienstverband werkt het museum in 2023 met 100 freelancers, 11 vrijwilligers en vervullen 38 stagiaires (op mbo-, hbo- en universitair niveau) hun praktijkopdracht. In samenwerking met de gemeente Rotterdam zet Museum Boijmans Van Beuningen dit jaar voor het eerst ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in. Het verzuimcijfer stijgt van 5,3% in 2022 naar 6,9% in 2023. Net als vorig jaar wordt die stijging veroorzaakt door een toename van langdurig verzuim, wat een belangrijk punt van aandacht blijft.

In 2023 wordt een e-learning platform geïntroduceerd, met een uitgebreid en gevarieerd aanbod aan digitale opleidingen en trainingen die voor alle medewerkers in dienst van het museum toegankelijk zijn. In samenwerking met diverse afdelingen en KPN wordt bovendien een cybersecurity awareness programma (e-learning) ontwikkeld en uitgevoerd.

Bewaking, beveiliging en veiligheid

Veel aandacht wordt in 2023 besteed aan het verder ontwikkelen van preventieve maatregelen en het professionaliseren van de beveiligings- en BHV-organisatie. Om voor 2023 en 2024 nog scherper op het verkleinen van risico's in te kunnen zetten, is een aantal terreinen van risicobeheersing aan de praktijk getoetst. Daarnaast wordt extra aandacht gegeven aan de gastvrijheid voor publiek, zowel overdag voor depotbezoekers als in de avond voor de gasten van de horeca. Het team begeleidt op dit gebied meerdere stagiaires.

Publiekszaken

In 2023 krijgt het depot enkele nieuwe huurders, waaronder Stichting Vedute en Verhalenhuis Belvédère. Zij stellen hun compartiment in het verzameldepot drie keer per week open voor publiek en delen zo verhalen, onder andere over de geschiedenis van de Chinese gemeenschap in Rotterdam.

Vanaf de opening van het depot is de winkel op de begane grond een succes. Het bestede bedrag per bezoeker is hoger dan begroot. De gestelde winsten worden gehaald en het assortiment van producten wordt door bezoekers gewaardeerd. De artikelen bezitten een duidelijke link met objecten en presentaties in het depot, en daarnaast wordt actief met lokale ontwerpers en kunstenaars samengewerkt. Dit stimuleert de zichtbaarheid van Depot Boijmans Van Beuningen in de stad.

Collectiebeheer

Voor het publiek worden gedurende het jaar maandelijks inpakworkshops georganiseerd en er is gestart met de pilot 'kunst op aanvraag'; deze maakt het mogelijk om op verzoek een kunstwerk uit de collectie te bezichtigen. Veel zorg wordt dit jaar bovendien gegeven aan het in- en uitpakken en begeleiden van de vele bruiklenen.

Horeca en evenementen

Na een rustige start nemen het horecabezzoek en de evenementendrukke in de loop van het jaar toe, met name in het vierde kwartaal, waarin de omzet aanzienlijk hoger uitvalt dan begroot. Het 'carte blanche'-dinerconcept in Renilde blijft onderscheidend en geniet brede waardering. Er worden verschillende experimenten gedaan om bezoekers beter te bedienen, met positieve reacties vanuit het publiek en een aanzienlijke omzetstijging als resultaat.

Financiële administratie

Dit jaar gaat bijzondere aandacht uit naar het verstrekken van managementinformatie, in het bijzonder voor de horeca. Met het oog op managementinformatie wordt in samenwerking met een AFAS-specialist de inrichting van de financiële administratie verbeterd. Verder wordt samen met de projectleiders inzicht in de projectbegroting en de bewaking daarvan verkregen. Dat traject wordt in 2024 voortgezet, waarmee de basis voor het opzetten van de informatievoorziening is gelegd.

Renovatie

Het voorlaatste voorlopig ontwerp voor de renovatie en nieuwbouw van het museum krijgt begin dit jaar een negatief advies van de commissie voor Welstand en Monumenten en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Op voorspraak van het Kuypersgenootschap besluit de minister bovendien de rijksmonumentale status toe te wijzen aan de bouwdelen Bodon en Henket. In mei vraagt de gemeente het museum weer aan tafel in het ontwerpproces. Het ontwerpproces wordt opnieuw opgestart en binnen 5 weken ligt er een ontwerpschema voor een versoberd ontwerp. Over de zomer wordt het ontwerpschema uitgewerkt tot een door de drie partijen (gemeente, architect en museum) gedragen schetsontwerp. De ramingen in september laten echter zien dat als gevolg van de inflatie en de gestegen bankrente de kosten veel hoger zijn dan het beschikbare budget van 223,5 miljoen euro. In het najaar is daarom door het ontwerpteam gewerkt aan alternatieve scenario's voor zowel de ambitie als het basisscenario.

B. Financieel resultaat

Het financiële resultaat over 2023 bedraagt € 120.000 negatief terwijl nihil is begroot. De begroting van 2023 is in eerste instantie behandeld in de vergadering van de Raad van Toezicht van december 2022, maar is bijgesteld nadat de substantiële prijsstijging voor energie bekend wordt waardoor de energiekosten stijgen van € 400.000 naar ruim € 1,2 miljoen.

Het negatieve resultaat wordt vooral veroorzaakt door hogere verzuimcijfers en hogere onderhoudskosten in het depot. Er is meer onderhoud nodig dan in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is geraamd. Deze hogere kosten worden voor een groot deel gecompenseerd doordat bezoekers meer uitgeven in het depot en er meer omzet uit bruikleenverkeer is. Ook heeft het museum vanwege de hoge inflatie noodsteun ontvangen van de gemeente. Er is ook een voorschot van € 160.000 ontvangen uit de rijksregeling voor tegemoetkoming in de energiekosten (TEK), maar dat zal vrijwel volledig moeten worden terugbetaald omdat de modelprijs waartegen wordt vergoed veel lager is vastgesteld dan de voorlopige modelprijs.

De totale baten bedragen dit jaar € 25,3 miljoen. De afhankelijkheid van de Cultuurplan- en depotsubsidie van de gemeente is 39,7% procent ten opzichte van de totale baten. Dat percentage is laag. Dat komt doordat het museum ook in 2023 in staat is geweest bijdragen van derden te werven en het museum zelf bijna € 8,3 miljoen aan omzet weet te realiseren.

Beleid met betrekking tot het eigen vermogen

Het resultaat van 2023 wordt als volgt verdeeld:

Verdeling:

- Saldo baten en lasten	-14.000
- Toevoeging aan bestemmingsreserves	-671.000
- Onttrekking aan bestemmingsfondsen	565.000
Resultaat	<u><u>-120.000</u></u>

De algemene reserve en bestemmingsreserves

Samen met de algemene reserve vormen de bestemmingsreserves het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen. In 2023 neemt de algemene reserve af met € 120.000 naar € 1.181.000 positief. De bestemmingsreserves nemen met € 671.000 toe naar € 2.288.000.

Bestemmingsreserves betreffen dat deel van het eigen vermogen waaraan door het bestuur een bijzondere bestemming is gegeven. Bestemmingsreserves ondersteunen het programma van het museum. Er bevinden zich op de balans van 31 december 2023 drie bestemmingsreserves voor respectievelijk renovatie, projecten en herinvesteringen.

De herinvesteringsreserve is noodzakelijk voor de financiering van herinvesteringen in het depot, die met bijdragen van derden zijn betaald. Op deze investeringen wordt weliswaar afgeschreven maar die kosten vallen weg tegen het evenredig vrijvallen van de investeringsbijdragen. Op die manier worden geen liquide middelen

gereserveerd voor herinvesteringen na afloop van de levensduur van inventaris en installaties. Doordat de fondsenwervingscampagne voor het depot eenmalig was en het museum geen geld kan lenen, is het opbouwen van een herinvesteringsreserve de enige manier om middelen te reserveren. Met de gemeente is de vorming van deze reserve afgestemd en in het bij de gemeente ingediende jaarplan opgenomen. In 2023 is € 671.000 voor herinvesteringen gereserveerd. Het doel is om in tien jaar tijd € 4,1 miljoen te reserveren waarbij het grootste deel van de opbouw in de eerste vijf jaar plaatsvindt. Binnen de andere bestemmingsreserves vinden geen mutaties plaats.

Het vrij besteedbaar vermogen wordt gezien als continuïteitsreserve. Voor de hoogte hiervan zoekt het museum aansluiting bij het richtsnoer voor vermogensvorming, dat de Museumvereniging heeft opgesteld. Daarin wordt de minimale hoogte van de continuïteitsreserve bepaald door (a) minimaal één jaar netto bezoekersinkomsten plus de bijdragen van derden voor het activiteitenprogramma of (b) de gemiddelde waarde van de vaste activa na aftrek van investeringsbijdragen. De hoogste van (a) of (b) is leidend voor de minimale hoogte van het vrij besteedbare vermogen. Voor het museum betreft dit de netto inkomsten, die ongeveer € 8,5 miljoen bedragen. Daarnaast wordt ook gekeken naar het gangbare solvabiliteitsratio, de verhouding tussen het vrij besteedbare en het totale vermogen. Een ratio tussen de 25% en 40% wordt als financieel gezond beschouwd door de Kamer van Koophandel.

Het saldo van het vrij besteedbaar vermogen bedraagt € 3.469.000 per 31 december 2023, ruim onder de helft van de ongeveer € 8.500.000 euro die volgens de norm van de museumsector als financieel gezond wordt beschouwd. De solvabiliteitsratio is gestegen van 12,6% naar 14,9%. Dat is aanzienlijk lager dan minimaal noodzakelijk voor een gezonde vermogenspositie volgens de norm van de Kamer van Koophandel.

Ook de liquiditeitspositie van het museum verbetert dit jaar. Het nettowerkkapitaal, dat aangeeft in hoeverre het museum aan de korte-termijnverplichtingen kan voldoen, bedraagt € 2.089.000 terwijl dat eind 2022 € 1.555.000 bedraagt. Voor een financieel gezond museum wordt door de directie een quick ratio (vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden) gehanteerd van 1,5. Op dit moment is die 1,20 (2022: 1,16). De solvabiliteit en liquiditeit hebben de voortdurende zorg van bestuur en management en worden door middel van cashflowprognoses bewaakt.

Bestemmingsfondsen (eigen vermogen met een bestedingsverplichting)

Bestemmingsfondsen zijn dat deel van het eigen vermogen dat beklemd wordt door een bestedingsverplichting, omdat daaraan door derden een bijzondere bestemming is gegeven; het geld staat daarvoor niet ter vrije beschikking. Het museum heeft er vijf en kan het geld alleen daaraan uitgeven, anders volgt de verplichting tot terugbetaling.

Een belangrijk bestemmingsfonds wordt gevormd door de erfenis van mevrouw van Riemsdijk-Borsje die in 2007 is aanvaard met de verplichting de geschonken middelen te besteden aan klassieke schilderkunst en kristal. Er zijn de laatste jaren geen bestedingen uit dit fonds gedaan, omdat het museum dan in liquiditeitsproblemen zou zijn gekomen. Omdat de liquiditeits- en solvabiliteitspositie inmiddels zijn verbeterd, kan dat in 2023 voor het eerst sinds 2009 wel weer worden gedaan. Er worden voor € 489.000 twee kunstwerken verworven met middelen uit dit bestemmingsfonds, *Pivoines* van Berthe Morisot en *Nachtmerrie* van Dominicus van Wijnen. Per 31 december zit nog € 599.000 in dit bestemmingsfonds.

Het Fonds Westerhuis is opgericht ter ondersteuning van de publicaties van het museum en bedraagt eind 2023 € 230.000. Er vinden dit jaar geen mutaties plaats in dit fonds. De twee andere bestemmingsfondsen, respectievelijk het Fonds Bröcker en het Fonds Schimmelpenninck van der Oije, worden wel ingezet ter ondersteuning van museumactiviteiten. Met het Fonds Bröcker wordt met € 67.000 onderzoek ondersteund en met het Schimmelpenninckfonds wordt voor € 9.000 een tekening verworven. In beide fondsen zit per 31 december 2023 respectievelijk nog € 392.000 en € 176.000.

Risicomanagement

De Raad van Toezicht wordt elk kwartaal – en vaker wanneer de actualiteit daarom vraagt – door het bestuur geïnformeerd over de risico's die het museum loopt. De maatregelen om de risico's te beheersen en het acceptatieniveau van de risico's worden besproken en vastgesteld. De belangrijkste risico's betreffen:

1. De financiering van de renovatie en vernieuwing van het museum.

Voor de uitvoering van de ambitievariant van de renovatie en vernieuwing committeert het museum zich aan een via fondsenwerving te realiseren bijdrage van € 20 miljoen. Daarnaast zal het museum zelf de verhoging van de kostendekkende huur, nu geprognoseerd op € 2,4 miljoen per jaar, moeten dekken. Mocht de fondsenwerving van € 20 miljoen niet of niet volledig rondkomen, dan zal dat leiden tot een verhoging van de kostendekkende huur die niet gecompenseerd wordt met subsidie. Een dergelijke maatregel drukt potentieel zwaar op de toekomstige begrotingen van het museum.

Beheersmaatregel: zodra het definitief ontwerp van het gerenoveerde museum is afgerond en de gemeenteraad akkoord gaat met de ambitievariant, kan het museum starten met de fondsenwerving voor de bij te dragen € 20 miljoen. Gemeente en museum maken minimaal eens per jaar de balans op over het opvangen van de eventueel hogere kostendekkende huur. Mocht toch een tekort resteren dan bespreken gemeente en museum in hoeverre dat anders te dekken is, zonder de operationele exploitatie van het museum intrinsiek aan te tasten.

2. Planning van de renovatie en vernieuwing van het museum.

De renovatie en vernieuwing duurt nog minimaal vijf jaar, wat kan leiden tot reputatieverlies door lange sluiting, instabiliteit van de organisatie en kennisverlies door vertrek van medewerkers.

Beheersmaatregel: Het transitprogramma zorgt voor zichtbaarheid in de stad en – via reizende tentoonstellingen – in de rest van Nederland en de wereld. Daarnaast is de collectie weer meer zichtbaar door de opening van het depot. Dankzij Stichting De Verre Bergen komt daarvoor in 2024 de grote zaal op de vijfde verdieping ter beschikking. De wetenschappelijke ontplooiing en kennisvermeerdering van het museum wordt extra gestimuleerd.

3. ICT: dreiging van buitenaf.

Hacking en aanvallen van buitenaf kunnen tot allerlei vormen van schade leiden zoals systeemuitval, gijzeling van het netwerk, verlies en misbruik van gegevens, datalekken etc.

Beheersmaatregel: het museum werkt sinds 2022 met een plan van aanpak voor cybersecurity met onder andere testen, trainen van bewustwording en opzetten van een incident response plan. Ook is een verzekering afgesloten.

4. De vermogenspositie is nog niet op het vereiste niveau.

Om bedrijfsrisico's te dekken is een solvabiliteit van 25% tot 40% vereist. Bij het balanstotaal van 31-12-2023 zou het vrij besteedbare vermogen ongeveer tussen € 6 miljoen en € 9 miljoen moeten bedragen. Dat is met € 3,5 miljoen te laag. Als het museum in 2029 heropent zal bij een solvabiliteit van 30% ongeveer € 10 miljoen vrij besteedbaar vermogen nodig zijn.

Beheersmaatregel: bestemmingsfondsen worden pas aangesproken na akkoord van de Raad van Toezicht en voor herinvesteringen wordt een bestemmingsreserve opgebouwd. Over het opbouwen van overige noodzakelijke bestemmingsreserves, zoals voor de renovatie, worden afspraken gemaakt met de gemeente.

5. Werkdruk

Door het vertrek van medewerkers onder andere door het uitblijven van perspectief rondom de renovatie en door tekorten op de arbeidsmarkt zal de werkdruk toenemen. Het verzuim, de renovatievoorbereiding en het succes

van het depot, wat veel personele inzet vergt, versterken dat effect. Het gevolg ervan is overbelasting en verlies van kennis en ervaring.

Beheersmaatregel: er is een nieuwe organisatiestructuur opgezet die regelmatig geëvalueerd wordt met de medewerkers en er is een begin gemaakt met het opstellen van een strategisch personeelsplan. Verder zal er bij de gemeente op worden aangedrongen snel vorderingen te maken met de renovatie.

6. Subsidie 2025-2028

De gemeente heeft minder middelen te verdelen en lijkt aan te sturen op herverdeling van middelen die mogelijk leiden tot bezuinigingen, vooral bij RCB-instellingen.

Beheersmaatregel: er worden gesprekken gevoerd met de gemeente om de huidige, kwetsbare bedrijfsvoering inzichtelijk te maken in combinatie met toekomstige investeringen die nodig zijn voor de renovatie en aanloopkosten.

7. Oplevering van en onderhoud aan het depot

De klimaatbeheersing werkt nog niet overal volgens het vereiste niveau en het onderhoud is aanzienlijk duurder dan in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is geraamd.

Beheersmaatregel: er is met de gemeente in een addendum op de Realisatie- en Samenwerkingsovereenkomst voor het depot afgesproken dat het museum over € 102.000 kan beschikken om gebreken op te lossen. Ook is met de gemeente afgesproken om samen het MJOP te actualiseren.

Toekomstige ontwikkelingen

- Begin 2024 wordt *Stilleven met aardappels* uit 1886-1887 van Vincent van Gogh verworven. Het museum heeft dit werk al lang in bruikleen en is met de eigenaren de koop overeengekomen. De aankoop wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Vereniging Rembrandt, het Mondriaan Fonds en Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.
- Dankzij Stichting De Verre Bergen komt in 2024 de grote zaal op de vijfde verdieping ter beschikking. Daar zullen topstukken uit de collectie worden getoond.
- In 2024 viert het museum zijn 175-jarig jubileum.
- Naar verwachting wordt door de gemeenteraad een besluit genomen over de renovatie.
- In 2024 wordt samen met de gemeente het meerjarenonderhoudsplan van het depot herijkt en wordt met de gemeente gewerkt aan reduceren van het aantal gebreken.
- De nieuwe webshop gaat live.
- Het laatst beschikbare depotcompartiment wordt naar verwachting vanaf 2024 aan een externe partij verhuurd.
- Het meerjarenbeleidsplan voor de aanvraag van Cultuurplansubsidie 2025-2028 is 26 januari 2024 ingediend bij de gemeente Rotterdam.

Tot slot

De directie van het museum is veel dank verschuldigd voor de tomeloze inzet van alle medewerkers en de niet aflatende steun van het publiek, vrienden, mecenasen, huisstichtingen, sponsors, fondsen en de huurders van de compartimenten die het depot verrijkten met hun aanwezigheid en programma. Het succes van Museum Boijmans Van Beuningen is het resultaat van de gezamenlijke inspanning van velen.

2. Verslag van de Raad van Toezicht

Het museum is in 2023 goed zichtbaar in stad, land en ver daarbuiten. Het vertrouwde museumgebouw is gesloten, maar Museum Boijmans Van Beuningen is niet dicht! Met 248.000 bezoekers aan het depot, veel aandacht en toenemende interactie op social media, een topaantal deelnemers aan educatieve activiteiten en verregaande samenwerking in binnen- en buitenland kijkt de Raad van Toezicht met trots terug op het afgelopen jaar. De collectie wordt verrijkt door genereuze schenkingen en aangevuld met relevante werken. In het depot zijn aansprekende presentaties te zien en Zuid. is uitgegroeid tot een volwaardige locatie.

Niet alleen met de blik naar buiten gericht, maar ook intern heeft de museumorganisatie koers bepaald. De tweede helft van 2023 staat in het teken van de subsidieaanvraag voor het Cultuurplan 2025-2028 met de nog immer actuele toekomstvisie *Museum in Transit*, *Museum als Netwerk* uit 2019 als vertrekpunt. Het Collectiebeleidsplan wordt herijkt en ingediend bij het Mondriaan Fonds en de voorbereidingen voor het jubileumjaar 175 jaar Boijmans kwamen (in 2024) op gang.

Ook op relevante thema's als duurzaamheid en diversiteit en inclusie stelt het museum zich actief en gemotiveerd op. De afdeling Huisvesting onderzoekt systematisch hoe het energieverbruik van het depot kan worden teruggebracht en het museum handelt in de praktijk naar een breed gedragen statement rondom diversiteit en inclusie. De organisatie blijft op dit onderwerp reflecteren zodat verbeter- en ontwikkelpunten worden herkend binnen bijvoorbeeld het programma en de organisatie.

Wat betreft de museumorganisatie worden we in 2023 het succes van het depot en de ontwikkeling van Zuid. gewaar. Deze twee museumlocaties met een eigen en unieke signatuur vragen om een andere manier van werken dan toen sprake was van een enkel kunstmuseum. Met een organisatiestructuur opgebouwd uit drie clusters (inhoud, exploitatie en bedrijfsvoering) is voor deze ontwikkeling eind 2022 een stevige basis gelegd, die in 2023 in de praktijk is gebracht. Samen met de OR en de directie reflecteert de Raad van Toezicht op de werking van de structuur. Aandacht voor de interne organisatie is sowieso hard nodig, omdat het renovatieproces met de nodige zorgen gepaard gaat die door de hele organisatie worden gevoeld. Het voorlopig ontwerp van het vernieuwde museum loopt vertraging op en de kosten stijgen. De Raad van Toezicht had verwacht dat het project in 2023 in rustiger vaarwater zou komen, nadat het voorlopig ontwerp was behandeld door de gemeenteraad. Het tegendeel blijkt waar; ook in 2023 is het proces gecompliceerd en tot een besluit is het helaas nog niet gekomen. Er is door alle betrokken partijen hard gewerkt om de nodige voortgang te boeken en we kijken reikhalzend uit naar het moment in 2024 waarop de gemeenteraad een besluit neemt.

Het financiële resultaat over 2023 bedraagt 120.000 euro negatief. Belangrijkste oorzaken zijn de hogere onderhoudskosten en langdurig verzuim. De hoge kosten worden enigszins gecompenseerd door hogere omzet uit bruikleenverkeer en goede bestedingscijfers in het depot. De Raad van Toezicht blijft waakzaam ten aanzien van de financiële positie van het museum, zeker ook met het oog op de toekomstige exploitatie vanaf de opening van het gerenoveerde museum wanneer de omvang van de organisatie en ook de exploitatierisico's zullen toenemen.

De Raad van Toezicht dankt directie, medewerkers en vrijwilligers van Museum Boijmans Van Beuningen voor al hun inzet waarmee zoveel aansprekende resultaten zijn bereikt. Natuurlijk gaat onze dank ook uit naar alle huisstichtingen, particulieren, fondsen en bedrijven die het museum op genereuze wijze financieel of anderszins hebben ondersteund. Zonder hen had het museum deze resultaten nooit kunnen bereiken.

Samenstelling van de Raad van Toezicht

In 2023 wordt de Raad van Toezicht gevormd door:

- de heer mr. J.B.J. Stegmann, voorzitter

Benoemd per 4 februari 2020, tweede termijn start 4 februari 2024. Tevens lid van de remuneratiecommissie, de auditcommissie en de bouwcommissie.

De heer Stegmann is bestuursadviseur. Zijn: lid Raad van Commissarissen MN Services NV, lid Raad van Commissarissen Janssen de Jong Groep BV.

- mevrouw U. Erbslöh MBA

Benoemd per 8 februari 2022, tweede termijn start per 8 februari 2026.

Mevrouw Erbslöh is managing director bij Fondation Beyeler (Riehen/Bazel). Haar nevenfuncties in 2023 zijn: lid van de Cultural Advisory Board van CERN (Genève), lid van de Raad van Toezicht van Stichting AMOS Art Museums of Switzerland (Zürich) en lid/penningmeester van de Raad van Toezicht van Stichting If I can't dance, I don't want to be part of your revolution (IICD) (Amsterdam).

- mevrouw drs. L.A. Goossens-Kloek RA

Benoemd per 1 mei 2021, tweede termijn start 1 mei 2025 en tevens lid van de auditcommissie (voorzitter) en de remuneratiecommissie.

Mevrouw Goossens is partner bij Deloitte Accountants BV. Haar nevenfuncties in 2023 zijn: bestuurder/penningmeester Stichting Rotterdam Maaskant en lid Raad van Commissarissen van Beheermaatschappij Heihoeve BV.

- mevrouw mr. M. Hoogesteger

Benoemd per 30 augustus 2022, tweede termijn start per 30 augustus 2026.

Mevrouw Hoogesteger is advocaat en partner bij &De Jonge Advocaten (per december 2023 &Hoogesteger Velthuizen Advocaten). Haar nevenfuncties in 2023 zijn: lid bestuur Businessclub V Rotterdams Philharmonisch Orkest, lid Raad van Advies Bouwpower VNO NCW, bestuur Vrouwennetwerk VNO NCW.

- mevrouw drs. C.A. Pieters

Benoemd per 1 mei 2016 en de tweede termijn gestart per 1 mei 2020.

Mevrouw Pieters is freelance kunsthistoricus.

- de heer ir. A. Salemi

Benoemd per 1 mei 2020, tweede termijn start per 1 mei 2024 en tevens lid van de bouwcommissie.

De heer Salemi is partner bij ontwikkelaar SENS real estate. Zijn nevenfunctie in 2023 is lid van de Raad van Commissarissen bij Woonbron.

- de heer C.W. van der Vorm

Benoemd per 24 oktober 2023, tweede termijn start per 24 oktober 2028.

De heer van der Vorm is ondernemer en filmmaker en opgeleid als architect en waterbouwkundig ingenieur aan de Technische Universiteit Delft. Zijn nevenfuncties in 2023 zijn lid van de Raad van Toezicht van The Ocean Cleanup, voorzitter van Stichting Imagine Change en voorzitter van Stichting Willem van der Vorm.

De maximale zittingstermijn van toezichthouders is acht jaar.

Bijeenkomsten van de Raad van Toezicht en van zijn commissies

De Raad van Toezicht komt in 2023 vijf keer in vergadering bijeen samen met de directie. Ook wordt een aantal keer zonder de directie overlegd in sessies die het karakter van zelfevaluatie hebben.

De Raad van Toezicht stelt, zoals statutair bepaald, het financieel jaarverslag 2022 op 21 maart 2023 vast waarmee tevens decharge wordt verleend aan het bestuur voor het gevoerde financiële beleid. De begroting van 2024 wordt vastgesteld op 12 december 2023.

Tijdens elke vergadering wordt de Raad van Toezicht aan de hand van een uitgebreid directieverslag geïnformeerd over de stand van zaken in het museum, inclusief een analyse van mogelijke risico's die het

museum loopt. Bij vergaderingen van de Raad van Toezicht is de directie van het museum aanwezig. Bij de bespreking van het financieel jaarverslag is de accountant van het museum aanwezig.

De door de Raad van Toezicht benoemde auditcommissie komt in 2023 vijfmaal plenair bijeen. Naast het financieel jaarverslag, de kwartaalrapportages en de begroting heeft de auditcommissie onder meer gesproken over de renovatie, de lange termijnbegroting, de horecafunctie en cybersecurity. In het verslagjaar is de accountant herbenoemd.

Vergaderingen van de auditcommissie vinden enkele weken voorafgaand aan de vergaderingen van de Raad van Toezicht plaats. De voorzitter van de auditcommissie rapporteert haar bevindingen in de raadsvergaderingen. Bij vergaderingen van de auditcommissie is minimaal een van de bestuurders en de controller van het museum aanwezig. Bij de bespreking van het financieel jaarverslag is de accountant van het museum aanwezig.

De door de Raad van Toezicht benoemde bouwcommissie komt in 2023 vijfmaal plenair bijeen. Er wordt gesproken over de voortgang van het ontwerptraject en de financiële kant van de renovatie. Naast twee leden van de Raad van Toezicht zitten de directeur/bestuurder en de bouwdirecteur in de bouwcommissie.

Governance Code Cultuur

De Governance Code Cultuur 2019 wordt door de Raad van Toezicht als richtlijn gebruikt bij het evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen directeur en toezichthouder. De in de code beschreven principes en aanbevelingen worden toegepast. Voor de principes geldt 'pas toe én leg uit', voor de aanbevelingen 'pas toe óf leg uit'. De manier waarop de principes worden toegepast wordt bijgaand toegelicht. Voor de aanbevelingen geldt dat het museum eraan voldoet, tenzij wordt toegelicht waarom dit niet het geval is. Daarvoor wordt verwezen naar bijlage 7 op pagina 54.

1. De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.

- Het museum biedt een (inter)nationaal publiek de mogelijkheid de kunstgeschiedenis van de middeleeuwen tot nu te beleven.
- Het museum verzamelt, onderzoekt, documenteert, conserveert, presenteert en restaureert, alleen en met anderen, zeven eeuwen beeldende kunst en vormgeving. Kennis en nieuwe inzichten worden toegevoegd. Er wordt vooruitstrevend geprogrammeerd met de eigen collectie als uitgangspunt.
- De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht en het bestuur en hun onderlinge verhouding zijn vastgelegd in de statuten, het reglement van de Raad van Toezicht, het directiereglement en het directiemandaat.
- De medewerkers zijn bekend met de missie en de kernwaarden van het museum.
- Het museum hanteert een strikte begrotingsdiscipline en gedraagt zich bij de uitvoering van zijn activiteiten kostenbewust.
- Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is erkend als culturele ANBI.

2. De organisatie past de principes van de Code toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af ('pas toe óf leg uit').

- Het museum past de principes van de Code toe en licht in het jaarverslag toe hoe hieraan invulling wordt gegeven. De aanbevelingen worden toegepast, tenzij anders wordt gemeld. Hiervoor wordt verwezen naar bijlage 7 op pagina 54.
- Vanaf medio 2023 werkt de Raad van Toezicht met een jaarlijkse voorraadagenda voor haar vergaderingen waarin terugkerende agendapunten, zoals de zelfevaluatie en de evaluatie van de Code, opgenomen worden.
- Voor zover dat niet gebeurt in dit financiële jaarverslag wordt de wijze waarop het museum overleg voert met in- en externe belanghebbenden toegelicht in het inhoudelijke jaarverslag dat op de website gepubliceerd wordt. Los van de externe formele overleggen met onder andere de huisstichtingen, het Boijmans Genootschap, de Fundraising Board en de Rotterdamse Culturele Basis (RCB) overlegt het museum regelmatig met de gemeente zowel op formele als op informele wijze, in 2023 in het bijzonder over de renovatie.

3. Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.

- Dit principe en de aanbevelingen zijn vastgelegd in de statuten en reglementen. (Neven)functies worden bij het aangaan besproken in de vergaderingen van Raad van Toezicht en directie. Wanneer zich een mogelijke ongewenste belangenverstrengeling voordoet, wordt dit besproken en wordt er melding van gemaakt in het verslag van de Raad van Toezicht, dat onderdeel is van het jaarverslag.
- In het verslagjaar zijn geen meldingen gedaan van mogelijke, ongewenste belangenverstrengeling of potentieel tegenstrijdige belangen.
- Er zijn door de Raad van Toezicht of de bestuurders geen besluiten genomen waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen.
- Nevenfuncties van toezichthouders staan in dit financiële jaarverslag. Nevenfuncties van de bestuurders staan in het inhoudelijke jaarverslag, dat op de website gepubliceerd wordt.
- De Raad van Toezicht gaat de onafhankelijkheid van zijn leden na. Er zijn potentieel tegenstrijdige belangen afgewogen in 2023. Daarbij is geconcludeerd dat geen sprake is geweest van ongewenste of tegenstrijdige belangenverstrengeling.

4. Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

- De governancestructuur wordt periodiek besproken om vast te stellen of deze nog passend is. Daarbij komen de rollen, onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van toezichthouders en directie aan de orde.
- Dit principe wordt besproken tijdens de jaarlijkse zelfevaluatie van de Raad van Toezicht.
- De rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van Raad van Toezicht en directie zijn in de statuten en reglementen vastgelegd.
- Het bestuur informeert de Raad van Toezicht elke vergadering door middel van een directieverslag en elk kwartaal met een financieel voortgangsverslag.
- Het bestuur vergadert minimaal vier keer per jaar met de Raad van Toezicht en informeert de Raad van Toezicht daarbij door middel van onder meer een directieverslag en met een financieel voortgangsverslag.
- Besluiten worden vastgelegd in een besluitenlijst en indien nodig eerst voorgelegd aan de Raad van Toezicht conform statuten, reglementen en directiemandaat.

5. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.

- Het bestuur is conform de statuten belast met de algemene en dagelijkse leiding van de organisatie van het museum. Ze is verantwoordelijk voor het functioneren en de resultaten van de organisatie en legt daarover verantwoording af aan de Raad van Toezicht.
- De taakverdeling van het bestuur is vastgelegd in een directiereglement.

6. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.

- Het museum heeft op diverse manieren goed werkgeverschap verankerd in de organisatie. De museum cao wordt gevolgd, er is een klokkenluidersregeling en een gedragscode in de vorm van een huishoudelijk reglement en er zijn twee vertrouwenspersonen aangesteld. Ook is een ondernemingsraad ingesteld ter ondersteuning van de werknemersbelangen. Voor de honorering van de medewerkers wordt de museum cao toegepast en voor Horeca Boijmans Van Beuningen bv de horeca cao. Ook wordt de Fair Practice Code gevolgd.
- Er zijn regels opgesteld voor de inkoop van goederen en diensten en het museum volgt de nationale en Europese aanbestedingsregels. Elk jaar legt het museum verantwoording af aan publiek en subsidieverschaffers door middel van een inhoudelijk en een financieel jaarverslag, die op de website worden gepubliceerd.
- De geactualiseerde risicoparagraaf is opgenomen in dit financiële jaarverslag.

7. De Raad van Toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.

- De Raad van Toezicht heeft een reglement opgesteld waarin dit principe wordt bekrachtigd. Daarin is onder andere vastgelegd dat de Raad van Toezicht zich bij het vervullen van zijn functie laat leiden

door het culturele, economische en maatschappelijke belang van het museum en op de noodzaak van een gezonde bedrijfsvoering. Daartoe heeft de Raad van Toezicht een auditcommissie ingesteld, die de bespreking van financiële onderwerpen in vergaderingen met de directie en de controller voorbereidt voor de Raad van Toezicht.

- De leden van de Raad van Toezicht hebben uit hoofde van hun ambassadeursrol regelmatig contact met private financiers van het museum; de voorzitter heeft in overleg met het bestuur een aantal malen contact met de gemeente als belangrijkste financier.
- De Raad van Toezicht bespreekt jaarlijks zijn functioneren. Eens in de twee jaar wordt dat gedaan met hulp van een externe deskundige. In 2023 is dat gedaan door middel van sessies die begeleid werden door governance-expert Jaap van Manen. In de evaluatie is ingegaan op het functioneren van de Raad van Toezicht en de samenwerking tussen de raad en de directie.

8. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

- De Raad van Toezicht heeft een profielschets opgesteld waarin wordt aangegeven aan welke eisen leden van de Raad moeten voldoen en welke kennis, deskundigheid en ervaring in de Raad vertegenwoordigd moeten zijn. Daarbij is ook vastgelegd dat de Raad diversiteit – met aandacht voor leeftijd, etnische achtergrond en gender – waarborgt. De Raad van Toezicht bestaat uit vier vrouwelijke en drie mannelijke leden van diverse achtergronden. De samenstelling en de functies van de Raad van Toezicht staan op de website van het museum. De zittingstermijn van toezichthouders is maximaal vier jaar en kan hooguit eenmaal worden verlengd. Het rooster van aftreden is zodanig opgesteld dat jaarlijks hooguit twee toezichthouders aftreden. Het rooster van aftreden is op de website gepubliceerd.
- De heer Chris van der Vorm is op 24 oktober 2023 door de gemeente Rotterdam benoemd tot lid van de Raad van Toezicht. Zijn benoeming geschiedde op voordracht van de Raad van Toezicht. De aanbevelingen van dit principe zijn in het reglement van de Raad van Toezicht vastgelegd.

Beloningsbeleid

De Wet normering topinkomens (WNT) is van toepassing voor het museum. In de jaarrekening zijn de gegevens opgenomen die op grond van de WNT moeten worden gerapporteerd. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Kosten die zij voor het uitoefenen van de functie maken, kunnen op declaratiebasis worden vergoed.

3. Geconsolideerde balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

	Ref.*	31-dec-23	1-jan-23
		EUR x 1.000	EUR x 1.000
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	10.543	11.622
Financiële vaste activa	2	203	202
Totaal vaste activa		10.746	11.824
Vlottende activa			
Vorraden	3	249	262
Vorderingen	4	7.287	6.086
Liquide middelen	5	4.998	4.938
Totaal vlottende activa		12.534	11.286
Totaal activa		<u>23.280</u>	<u>23.110</u>

	Ref.	31-dec-23	1-jan-23
		EUR x 1.000	EUR x 1.000
PASSIVA			
Groepsvermogen	6		
Algemene reserve		1.181	1.301
Bestemmingsreserves		2.288	1.617
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen		3.469	2.918
Bestemmingsfondsen		1.397	1.962
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting		1.397	1.962
Totaal eigen vermogen		4.866	4.880
Voorzieningen	7	81	72
Schulden			
Langlopende schulden	8	7.888	8.427
Kortlopende schulden	9	10.445	9.731
Totaal schulden		18.333	18.158
Totaal Passiva		<u>23.280</u>	<u>23.110</u>

*) Het referentienummer refereert aan de desbetreffende paragraaf in de toelichting op de jaarrekening.

4. Geconsolideerde staat van baten en lasten 2023

		ref.* jaarrekening	begroting jaarrekening	
		2023	2023	2022
		EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
BATEN				
Opbrengsten	11	8.264	7.956	8.267
Subsidie gemeente Rotterdam	12	13.847	13.774	13.256
Overige bijdragen	12	3.225	2.377	11.523
Totale baten		25.336	24.107	33.046
LASTEN				
Personeelskosten	13	11.482	10.816	10.548
Afschrijvingen op materiële vaste activa	14	1.080	1.079	1.084
Kosten van activiteiten	15	5.094	4.107	12.835
Overige bedrijfskosten	16	7.718	7.357	7.383
Totale lasten		25.374	23.359	31.850
Rentebaten	24	-	-	-
Rentelasten	-	-	-	13-
SALDO BATEN EN LASTEN		14-	748	1.183
Als volgt bestemd:				
- Bestemmingsreserves		671	601	471
- Bestemmingsfondsen		565-	147	370
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves		106	748	841
RESULTAAT (MUTATIE ALGEMENE RESERVE)		120-	-	342

*) Het referentienummer refereert aan de desbetreffende paragraaf in de toelichting op de jaarrekening.

5. Toelichting behorende bij de jaarrekening over 2023

Algemeen

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is opgericht op 4 oktober 2005. Per 1 januari 2006 werd het museum verzelfstandigd. Vanaf die datum voert de Stichting het beheer over het museum. De Stichting heeft ten doel het in stand houden en exploiteren van Museum Boijmans Van Beuningen te Rotterdam op een zodanige wijze dat het museum met haar collecties permanent ten dienste staat van de gemeenschap en haar ontwikkeling en tevens toegankelijk is voor het publiek.

De geconsolideerde jaarrekening omvat Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen en zijn op 18 augustus 2021 opgerichte dochteronderneming Horeca Boijmans Van Beuningen bv. Een dochteronderneming is een onderneming waarin de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen beslissende zeggenschap uitoefent. Volgens de integrale consolidatiemethode worden in de geconsolideerde jaarrekening de activa, passiva, baten en lasten van Horeca Boijmans Van Beuningen bv voor 100% opgenomen. Onderlinge transacties tussen de moeder- en dochteronderneming worden geëlimineerd.

Verbonden partijen

Er is sprake van verbonden partijen als de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen feitelijk beleidsbepalend is in een andere (beleidsafhankelijke) rechtspersoon of als een sleutelfunctionaris van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen zitting heeft in het bestuur en/of het management van een gelieerde rechtspersoon. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is beleidsbepalend bij de op 18 augustus 2021 opgerichte horeca bv. Bij Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, Stichting Lucas van Leyden en Stichting Fonds Willem van Rede is Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen niet beleidsbepalend maar één directeur/bestuurder is tevens bestuurder bij deze stichtingen.

- Horeca Boijmans Van Beuningen bv

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft een 100%-belang in deze onderneming. De bestuurder van de stichting is tevens bestuurder van de bv. Sinds 1 oktober 2022 vormen de stichting en de bv een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Door de stichting is € 64.894 betaald aan Horeca Boijmans Van Beuningen bv voor zaalhuur en catering veelal in voor relatiebeheeractiviteiten. Ook is € 764.722 ontvangen van de bv, vooral voor huur en dienstverlening.

- Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2023 € 70.925 ontvangen van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen voor verleende diensten en relatiebeheer.

- Stichting Lucas van Leyden

Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2023 € 41.004 ontvangen van de Stichting Lucas van Leyden voor aankopen.

- Stichting Fonds Willem van Rede

Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen voorzitter. In totaal heeft het museum € 5.000 in 2023 ontvangen als bijdrage voor een restauratie.

A. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De jaarrekening is opgesteld conform boek 2 titel 9 BW, de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving in het bijzonder RJ 640, de WNT en artikel 7 van de uitvoeringsregeling van de Subsidieverordening Rotterdam 2014. Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het museum zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn, waar nodig slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Als begroting is de door de Raad van Toezicht vastgestelde begroting gebruikt. Daar waar tussentijds bij bestuursbesluit de begroting is aangepast en de Raad van Toezicht hiervan in kennis is gesteld, is de in de jaarrekening gebruikte begroting daaraan aangepast mits dit het inzicht vergroot.

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Bedragen staan vermeld in duizenden euro's.

De collectie

Conform de herziene collectiebeheersovereenkomst die op 6 november 2020 is afgesloten met de gemeente Rotterdam bestaat de collectie van het museum uit:

- a. de gemeentelijke collectie, in eigendom van de gemeente Rotterdam;
- b. voorwerpen in gedeeld eigendom van de gemeente Rotterdam en een tweede partij, bijvoorbeeld Stichting Museum Boijmans Van Beuningen;
- c. voorwerpen in langdurig bruikleen gegeven door de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, de Stichting Willem van der Vorm, de Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp, de Han Nefkens Fashion on the Edge en H+F Collection;
- d. voorwerpen, langdurig gegeven van de Nederlandse Staat (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, onder andere aanwinsten van de Stichting Fonds Willem van Rede);
- e. collectieonderdelen aan Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen in bruikleen gegeven door particulieren of rechtspersonen, anders dan voor tijdelijke tentoonstellingen;
- f. aan de collectie gerelateerd archief- en documentatiemateriaal;
- g. de bibliotheek van Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen.

Eveneens conform de collectiebeheersovereenkomst worden alle verworven kunstvoorwerpen eigendom van de gemeente Rotterdam tenzij eigendomsoverdracht geschiedt aan een van de onder b. genoemde stichtingen. Kunstaankopen en bijdragen die bestemd zijn voor kunstaankopen worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De belangrijkste schattingsposten betreffen de voorzieningen onderhoud en personeelsregelingen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen

en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van lineaire jaarlijkse afschrijvingen. Vanaf het moment van ingebruikname wordt afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. Investeringsbijdragen worden opgenomen onder de schulden. Vrijval van investeringsbijdragen loopt gelijk met de afschrijvingstermijn van de investering en wordt opgenomen onder de baten.

Financiële vaste activa

Bankgaranties zijn als overige vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa tegen nominale waarde plus eventuele ontvangen rente.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Bij de waardering van de voorraden is rekening gehouden met op de balansdatum opgetreden waardeverminderingen. Voor incurante voorraden wordt een voorziening getroffen.

Vorderingen

Waardering vindt plaats tegen nominale waarde. Een eventuele voorziening wegens oninbaarheid wordt op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen bepaald.

Voorzieningen

Er is een voorzieningen getroffen voor jubileumgratificaties. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alleen de voorziening voor jubileumgratificaties wordt gewaardeerd tegen de contante waarde.

Investeringsbijdragen voor Depot Boijmans Van Beuningen

Voor de opslag van de collectie van het museum is Depot Boijmans Van Beuningen gebouwd in opdracht van de Stichting Collectiegebouw. Als eigenaar van het grootste deel van de collectie heeft de gemeente Rotterdam dit gebouw voor een groot deel gefinancierd. Stichting De Verre Bergen is medefinancier. Gelden voor belangrijke inrichtingselementen zoals het entreegebied en een atriumvitruve zijn door de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen door middel van een Capital Campaign geworven. Deze geworven gelden worden als investeringsbijdragen geboekt onder de schulden en vallen jaarlijks vrij ten gunste van het resultaat evenredig aan de levensduur van de investering.

Pensioenen

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft zijn pensioenregeling ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs. De pensioenregeling van het ABP is een zogenaamde toegezegd-pensioenregeling. Echter, het museum verwerkt deze regeling in de jaarrekening als een toegezegde-bijdrageregeling, omdat in het geval van een tekort bij het ABP geen verplichting bestaat tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Dit is conform de uitzonderingsregeling voor bedrijfstakpensioenfonds in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ 271.309).

Per jaareinde verschuldigde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De indexatie van de pensioenen is, zowel formeel als feitelijk, voorwaardelijk en afhankelijk van voldoende middelen bij het pensioenfonds. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is niet verplicht bij te betalen voor indexatie van de uitkeringen.

Subsidie gemeente Rotterdam

De subsidie van 2022 is definitief vastgesteld op 15 maart 2024 (kenmerk: SUB.21.12.00122). De subsidie van de gemeente Rotterdam over het boekjaar 2023 wordt definitief vastgesteld nadat de jaarrekening is overlegd. Deze subsidie is vooruitlopend op de definitieve vaststelling geheel als bate verwerkt.

Bijdragen derden

Alle in de jaarrekening opgenomen bijdragen van derden zijn toegekend, maar sommige moeten nog verantwoord en/of formeel vastgesteld worden.

Nalatenschappen (en recht van vruchtgebruik)

Nalatenschappen worden verwerkt op het moment dat de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit vindt plaats op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling. Indien sprake is van nalatenschappen die met vruchtgebruik zijn belast, dient bij de waardering van de nalatenschappen hiermee rekening te worden gehouden.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 geldt een nieuw fiscaal regime voor indirecte overheidsbedrijven waarbij zij normaal onder de vennootschapsbelasting vallen. Dat betekent dat de Stichting vanaf 2016 voor het hele bedrijf aangifte vennootschapsbelasting moet doen. Echter, omdat de Stichting is aangemerkt als ANBI-cultuur zorgen fiscale aftrekposten ervoor dat veelal geen sprake is van belastingplicht. De Belastingdienst heeft over 2016 tot en met 2022 daarom ook geen aangiftebiljet uitgereikt. De verwachting is dat dat ook niet over 2023 zal gebeuren. Voor Horeca Boijmans Van Beuningen bv zal wel aangifte vennootschapsbelasting worden gedaan.

B. Toelichting op de balans per 31 december 2023

ACTIVA

1. Materiële vaste activa (MVA)

De specificatie is als volgt :

	Gebouwen en terreinen	Inventaris	Bedrijfs- middelen	ICT	Totaal
	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Stand per 1 januari 2023					
- Aanschafwaarde	6.091	6.449	38	403	12.980
- Cumulatieve afschrijvingen	178-	994-	38-	148-	1.358-
Boekwaarde per 1 januari 2023	5.912	5.455	-	255	11.622
Mutaties in het boekjaar					
- Investerings	-	-	-	-	-
- Desinvesteringen	-	-	-	-	-
- Afschrijvingen	152-	801-	-	126-	1.080-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	152-	801-	-	126-	1.080-
Stand per 31 december 2023					
- Aanschafwaarde	6.091	6.449	38	403	12.980
- Cumulatieve afschrijvingen	330-	1.795-	38-	274-	2.437-
Boekwaarde per 31 december 2023	5.760	4.654	-	129	10.543
Afschrijvingspercentage	2,5%-10 %	3,33%-20%	20%	20%-33%	

- Investerings

Met de ingebruikname van Depot Boijmans Van Beuningen in november 2021 zijn de daarvoor gedane investeringen opgenomen onder de MVA.

De bijdragen voor de depotinvesteringen zijn opgenomen onder de schulden (zie onder punt 8). Ze vallen jaarlijks evenredig vrij met de afschrijvingskosten. Het verschil tussen investeringen en investeringsbijdragen heeft het museum met eigen middelen gefinancierd.

Investerings in het depot:

- Atriumvitrine	3.858
- Inrichting van de depots	1.574
- Restauratieateliers	1.080
- Entreegebied	2.073
- Horeca-inrichting	2.566
- Inrichting verzamelaardepots	426
- Basisverlichting	891
- Publieksbegeleiding en wayfinding	279
- ICT	66
Depotinvesteringen	12.813
Eerdere investeringen (niet in het depot)	167
Cumulatieve aanschafwaarde	12.980

- Desinvesteringen

Er zijn in 2023 geen desinvesteringen gedaan.

2. Financiële vaste activa

2. Financiële vaste activa

	31-12-2023	1-1-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Bankgaranties voor de huur van depot- en kantoorruimte	203	202
	203	202

3. Voorraden

	31-12-2023	1-1-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Museumwinkel	230	253
Museumkaarten	19	9
Totaal voorraden	249	262

De winkelvoorraad heeft een inkoopwaarde van € 263.000. Daar staat een voorziening voor incurante voorraden tegenover van € 33.000.

4. Vorderingen

	31-12-2023	1-1-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Debiteuren	1.614	1.771
Belastingdienst	338	357
Overige kortlopende vorderingen	78	59
Totaal kortlopende vorderingen	2.030	2.187
- Vooruitbetaalde bedragen:		
Tentoonstellingen en overige projecten, abonnementen en contracten	938	670
	938	670
- Nog te ontvangen bedragen:		
Fondsen i.v.m. tentoonstellingen	349	5
Fondsen i.v.m. aankopen	25	252
Entreegelden	204	228
Overig	3.740	2.745
	4.318	3.230
Totaal vorderingen	7.287	6.086

- Vorderingen

Bij de debiteuren is er geen aanleiding tot het opnemen van een voorziening wegens oninbaarheid. De vordering op de Belastingdienst voor omzetbelasting over september (suppletie), oktober, november en december bedraagt € 338.000. De overige kortlopende vorderingen zijn vooruitbetaalde bedragen voor Stichting Museum Boijmans Van Beuningen vanwege relatiebeheer.

- Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen bestaan uit huurkosten voor het eerste kwartaal van 2024 (€ 386.000), de bruikleenverzekering (€ 134.000), ICT en onderhoud (€ 54.000), abonnementen en dergelijke (€ 21.000) en uit projectkosten voor het depot (€ 151.000), tentoonstellingen (€ 123.000) en onderzoeks- en overige projecten (€ 70.000).

- Nog te ontvangen bedragen

Naast nog te ontvangen bedragen voor aankopen (€ 25.000), tentoonstellingen (€ 349.000) en entree (Museumkaart, Rotterdampas, VIP-kaart – samen € 204.000) bestaan de overige nog te ontvangen bedragen vooral uit bijdragen voor de renovatie (€ 92.000), voor educatie (€ 151.000) en voor de afwikkeling van het meer-/minderwerk in het depot inclusief bijdragen voor het atrium en het entreegebied (€ 2.873.000). Ook de jaarlijkse bijdrage van de VriendenLoterij valt hieronder (€ 500.000).

5. Liquide middelen

	31-12-2023	1-1-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Bankrekeningen	4.950	4.859
Kasgeld	-	-
Kruisposten	48	79
Totaal liquide middelen	4.998	4.938

Het saldo van de liquide middelen is vrij opneembaar.

6. Eigen vermogen

	1-1-2023	Onttrekking of vrijval 2023	Dotatie 2023	31-12-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Algemene reserve	1.301	120-	-	1.181
Bestemmingsreserve kunstaankopen	-	-	-	-
Bestemmingsreserve renovatie	796	-	-	796
Bestemmingsreserve projecten	150	-	-	150
Bestemmingsreserve voor herinvesterings	671	-	671	1.342
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen	2.918	120-	671	3.469
Bestemmingsfonds Van Riemsdijk-Borsje	1.088	489-	-	599
Bestemmingsfonds VriendenLoterij	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Fonds Westerhuis	230	-	-	230
Bestemmingsfonds Bröcker	460	67-	-	392
Bestemmingsfonds Coen Schimmelpenninck van der Oije	184	9-	-	176
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting	1.962	565-	-	1.397
Totaal eigen vermogen	4.880	685-	671	4.866

De bestemmingsreserves worden samen met de algemene reserve beschouwd als het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen. Bestemmingsreserves zijn het deel van het eigen vermogen waaraan het bestuur een bijzondere bestemming heeft gegeven. Het vrij besteedbare deel van het vermogen neemt met € 551.000 toe tot € 3.469.000. Daarbij hoort een solvabiliteitsratio van 14,9% (2022: 12,6%). De solvabiliteitsratio is de verhouding van het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen en geeft weer in welke mate het museum op de middellange en lange termijn aan zijn bestedingsverplichtingen kan voldoen.

Bestemmingsfondsen zijn het deel van het eigen vermogen met een beklemming, omdat daaraan door derden een bijzondere bestemming is gegeven. Daarom rust op bestemmingsfondsen een bestedingsverplichting dan wel een terugbetalingsplicht indien de gelden niet aan de bestemming (kunnen) worden besteed. Bij eventuele liquidatie van de stichting zullen ze niet de gemeente Rotterdam toekomen. Het saldo van de bestemmingsfondsen neemt in 2023 met € 565.000 af tot € 1.397.000.

Bestemmingsreserves

- Kunstaankopen

Vanwege het geringe eigen aankoopbudget wordt een aankoopreserve aangehouden ter ondersteuning van de fondsenwerving van belangrijke aankopen. In 2022 is deze reserve volledig ingezet voor de aankoop van *Peinture-poème* van Joan Miró. In 2023 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

- Renovatie

Deze reserve wordt opgebouwd voor de aanschaf van nieuwe inventaris voor na renovatie en vernieuwing van het museum. In 2020 is € 596.000 toegevoegd aan deze reserve voor het investeringsdeel van het meerwerk bij het depot en voor het spiegelplafond in de horeca. Het gaat hier om niet voorziene investeringen waar vanaf

opening van het depot op afgeschreven wordt. De gemeente heeft mondeling te kennen gegeven niet akkoord te zijn met het reserveren van deze middelen voor het meerwerk. Daarom heeft het museum besloten deze middelen te bestemmen voor de renovatie.

- Projecten

Binnen deze bestemmingsreserve hebben in 2023 geen mutaties plaatsgevonden. De reserve is bestemd voor het programma op Zuid en in het depot. Omdat de extra subsidieaanvraag voor de Transitprojecten niet is gehonoreerd en vier ton is gekort op de exploitatiesubsidie, houdt het museum deze reserve achter de hand als eigen bijdrage bij de fondsenwerving voor het programma.

- Herinvesteringen

De investeringen, die het museum zelf in het depot heeft gedaan, zijn grotendeels gefinancierd met bijdragen van fondsen, bedrijven en particulieren die via de Capital Campaign zijn geworven. Wanneer deze investeringen vervangen moeten worden, is niet nogmaals zo'n campagne mogelijk. Omdat de afschrijvingskosten wegvallen tegen de vrijval van de investeringsbijdragen worden in feite geen middelen gereserveerd om na het einde van de levensduur opnieuw te investeren. Daarom vormt het museum sinds 2022 met goedkeuring van de gemeente een bestemmingsreserve voor herinvesteringen. De reserve wordt alleen opgebouwd voor investeringen met een looptijd van maximaal tien jaar, in totaal met een waarde van € 4,2 miljoen. In 2023 is € 671.000 toegevoegd aan deze reserve.

Bestemmingsfondsen

- Klassieke schilderkunst en kristal

Het museum ontving in 2006 een erfenis van mevrouw Van Riemsdijk-Borsje waartoe in het testament de bestedingsverplichting 'klassieke schilderkunst en kristal' is opgenomen. De nalatenschap bedroeg € 1.857.000 in contanten wat in 2006, 2007 en 2008 is ontvangen en gedoteerd aan het bestemmingsfonds. Tevens bestond de nalatenschap uit landerijen die in 2013 en 2014 zijn verkocht met een opbrengst van € 208.000 in totaal. Ook dit bedrag is aan het bestemmingsfonds toegevoegd. In de periode 2006-2022 is € 977.000 onttrokken aan het bestemmingsfonds. In 2023 is € 489.000 onttrokken aan dit bestemmingsfonds ter dekking van de aankopen van *Pivoines* van Berthe Morisot en *Nachtmerrie* van Domincus van Wijnen.

- Nog te besteden reguliere, jaarlijkse bijdragen VriendenLoterij

De niet bestede bijdrage VriendenLoterij is jarenlang als fonds verwerkt. In 2023 is vastgesteld dat op basis van de huidige overeenkomst tussen het museum en de VriendenLoterij naast een bestedings- ook een terugbetalingsverplichting is opgenomen. Om deze reden is met ingang van dit boekjaar besloten om de bijdrage niet meer volledig te verwerken in de baten, maar alleen het deel van de bijdrage te verwerken als bate, dat ook daadwerkelijk is besteed. Het niet bestede deel van de bijdrage wordt dan onder de schulden gepresenteerd. Deze verwerkingswijze heeft ook geleid tot de aanpassing van het beginvermogen van het bestemmingsfonds VriendenLoterij per 1 januari 2023 van € 500.000. Dit fonds is per die datum op nihil gezet en als verplichting opgenomen.

- Bestemmingsfonds Westerhuis

In 2011 is een erfenis van de heer Westerhuis ontvangen ten bedrage van € 230.000. Ter nagedachtenis aan de heer Westerhuis heeft het bestuur een fonds ingesteld waaruit publicaties worden gefinancierd. Het Fonds Westerhuis is een revolving fund, wat inhoudt dat het weer wordt aangevuld als het financiële resultaat dat toelaat. In 2023 heeft geen onttrekking plaatsgevonden.

- Bestemmingsfonds Bröcker

In 2021 is met de nalatenschap van de heer Bröcker een fonds opgericht dat is geoormerkt voor de museumcollectie. In 2023 is € 67.000 onttrokken voor wetenschappelijk onderzoek naar de collectie.

- Coen Schimmelpenninck van der Oije Fonds

Bij zijn afscheid als voorzitter van Stichting Museum Boijmans Van Beuningen is ter ere van Coen Schimmelpenninck van der Oije een bestemmingsfonds ingesteld voor het verzorgen en aankopen van achttiende- en negentiende-eeuwse tekenkunst. In 2023 is voor € 9.000 aan tekeningen gekocht met dit fonds.

7. Voorzieningen

	Saldo per 1-1-2023	Dotatie	Vrijval	Onttrekking	Saldo per 31-12-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Voorziening personeelsregelingen	72	16	-	6-	81
Totaal voorzieningen	72	16	-	6-	81

- Voorziening personeelsregelingen

Van deze voorziening heeft € 2.000 een looptijd van maximaal één jaar en € 79.000 heeft een looptijd van meer dan één jaar. De voorziening is getroffen in verband met jubileumgratificaties.

8. Langlopende schulden

	Saldo per 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Onttrekking	Saldo per 31-12-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Investeringsbijdragen - langlopend	7.927	-	-	789-	7.138
Investeringsbijdragen - kortlopend	809	789	809-	-	789
Nog te besteden bijdragen VriendenLoterij - langlopend	500	250	-	-	750
Nog te besteden bijdragen VriendenLoterij - kortlopend	-	115	-	-	115
Totaal	9.236	1.154	809-	789-	8.792

- Investeringsbijdragen

Er resteert begin 2023 nog € 8.736.000 van fondsen, bedrijven en particulieren die zijn ingezet voor investeringen in het depot. Deze investeringsbijdragen zijn opgenomen onder de schulden; een langlopend deel van € 7.927.000 en een kortlopend deel van € 809.000. Elk jaar valt een deel ten gunste van het resultaat vrij. Dat deel is bepaald op basis van de periode waarin de aan deze bijdragen gerelateerde investeringen worden afgeschreven. In 2023 is € 809.000 vrijgevallen. Het kortlopende deel van deze schuld bedraagt € 789.000 per 31 december 2023 en is vanuit de langlopende schuld toegevoegd aan de kortlopende schulden (opgenomen onder punt 9).

- Nog te besteden bijdragen VriendenLoterij

De bijdrage van de VriendenLoterij mag worden gebruikt voor aankoop, restauratie en presentatie van de eigen collectie of andere onderdelen van de bedrijfsvoering behalve exploitatie. Het museum heeft een overeenkomst met de VriendenLoterij voor vijf jaar, die loopt van 2021 tot en met 2025. Het museum ontvangt op basis van de overeenkomst een jaarlijkse uitkering van € 500.000. Wanneer deze jaarlijkse uitkering in enig jaar niet volledig besteed wordt, wordt het resterende saldo toegevoegd aan de schulden om in de jaren erna alsnog besteed te worden.

Naast de reguliere bijdrage van € 500.000 ontvangt het museum in 2023 ook € 32.000 als netto-opbrengst van de verkoop van geoormerkte loten (opbrengst € 72.000, kosten € 40.000). Van deze € 532.000 is € 167.000 uitgegeven aan aankopen conform de specificatie op de volgende bladzijde. Het niet uitgegeven deel van € 365.000 wordt toegevoegd aan de schulden, hiervan heeft € 250.000 een langlopend karakter en € 115.000 wordt toegevoegd aan de kortlopende schulden. Het langlopende deel bedraagt daarmee in totaal € 750.000 en is bestemd voor de renovatie. Met de VriendenLoterij is afgesproken dat het museum daarvoor jaarlijks € 250.000 opzijzet over de periode 2021-2025.

Specificatie van nog te besteden bijdragen VriendenLoterij (bedragen x EUR 1.000):			
Stand per 1 januari 2023			500
Bijdragen:			
Reguliere uitkering	500		
Opbrengst geoormerkte loten	32	+	
			532
Uitgaven:			
- Berthe Morisot - Pivoines	50		
- Ko Cossaar - Portret van Kees van Dongen	10		
- Anoniem - Bierkruij met zilveren deksel	10		
- Anoniem - Bierkan met zilveren deksel	10		
- Hugnet/Duchamp - La septième face du dé: poèmes	5		
- John Bingley Garland - Blood Collage	47		
- George Romney - Gevecht tussen twee klassieke krijgers te paard. Het gevecht tussen Hector en Ajax	35		
			167
		-	
Mutatie nog te besteden bijdragen VriendenLoterij			365
			+
Saldo van nog te besteden bijdragen VriendenLoterij per 31 december 2023			865

9. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2023	1-1-2023
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Kortlopende schulden:		
- Crediteuren	1.683	1.075
- Nettoloon	95	49
- Belastingen en sociale premies	413	356
- Pensioenen	113	220
- Vakantiegeld	326	313
- Vakantiedagen	344	339
	2.974	2.352
Overlopende passiva:		
- Nog te betalen projectkosten	2.978	2.937
- Nog te betalen overige kosten	881	392
- Vooruitontvangen projectbedragen	1.008	1.232
- Kortlopend deel investeringsbijdragen	789	809
- Vooruitontvangen investeringsbedragen	1.347	1.129
- Vooruitontvangen overige bedragen	156	330
- Overige overlopende passiva	312	550
	7.471	7.379
Totaal kortlopende schulden	10.445	9.731

- Kortlopende schulden

De kortlopende schulden bestaan uit verplichtingen aan leveranciers en personeel.

- Overlopende passiva

De 'nog te betalen projectkosten' hebben vrijwel geheel betrekking op de investeringen in het depot (€ 2.667.000) en dan vooral voor het atrium, het entreegebied en de horeca-inrichting. Onder 'claims' op pagina 36 is een uitgebreide toelichting opgenomen op de eindafrekening van het depot.

Voor het overige heeft de post betrekking op nog te betalen kosten voor tentoonstellingen (€ 307.000) en voor een publicatie (€ 4.000).

De 'nog te betalen overige kosten' betreffen kosten over 2023 (of eerder) die in 2024 gefactureerd worden. Het grootste deel van de post bestaat uit nog te betalen bedragen aan de gemeente voor bouwwerkzaamheden in het depot (€ 583.000). Daarnaast bestaat deze post onder andere uit kosten voor accountants (€ 35.000), energie en onderhoud (€ 113.000), inhuur van personeel (€ 122.000) en kosten voor winkel, horeca en entree (€ 28.000).

De 'vooruitontvangen projectbedragen' hebben betrekking op bijdragen voor projecten in 2024 en later. Het gaat om projectgelden voor educatie (€ 245.000), onderzoek (€ 193.000), aankopen (€ 173.000), tentoonstellingen (€ 357.000) en huisvesting (€ 40.000).

Het 'kortlopend deel investeringsbijdragen' bestaat uit het deel van de bijdragen voor depotinvesteringen dat in 2023 vrijvalt (zie ook onder punt 9. Langlopende schulden).

De 'vooruitontvangen investeringsbedragen' hebben betrekking op opbrengsten van de Capital Campaign van het depot die in 2024 en later zullen worden uitgegeven ter dekking van uitgaven aan verbeteringen van het depot en aan verborgen en zichtbare gebreken.

De 'vooruitontvangen overige bedragen' bestaan uit vooruitgestuurde facturen over 2024. Het gaat om bruikleenverkeer (€ 87.000), sponsoring (€ 50.000) en horeca-events (€ 19.000).

De 'overige overlopende passiva' bestaan voor het grootste deel uit nog te besteden bijdragen van de VriendenLoterij (zie onder 8. langlopende schulden, € 115.000) en uit de terug te betalen tegemoetkoming in de energiekosten (TEK – € 146.000). Op basis van de voorlopige modelprijs waarover deze tegemoetkoming is berekend, is een voorschot van € 160.000 ontvangen. De definitieve modelprijs is in februari 2024 veel lager vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

10. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

- Verzamelaardepots

Het museum heeft per 31 december 2023 de volgende niet opgenomen activa uitstaan:

	EUR x 1.000
< 1 jaar	400
1 jaar - 5 jaar	179
> 5 jaar	22
Totaal	601

Het betreft huurcontracten met afnemers van de verzamelaardepots.

- Huurverplichtingen

Het museum heeft per 31 december 2023 de volgende huurverplichtingen:

	EUR x 1.000
< 1 jaar	3.560
1 jaar - 5 jaar	11.376
> 5 jaar	80.693
Totaal	95.629

Totdat het museumgebouw aan het Museumpark weer opent voor publiek betaalt het museum geen huur. Voordat het hernieuwde museum naar verwachting opent in 2029 zal een nieuw huurcontract worden opgesteld. Er worden op diverse locaties een kantoor, externe depots, een werkplaats en archiefruimte gehuurd; de looptijd hiervan is bij het kantoor, de depots en archiefruimte korter dan vijf jaar. Het huurcontract voor het depot aan het Museumpark loopt tot en met 31 maart 2059.

Als onderdeel van het huurcontract en de huursom voor het depot betaalt het museum per jaar € 402.000 aan de gemeente voor de opbouw van een onderhoudsvoorziening. Omdat het museum vanwege het triple net karakter van het huurcontract verantwoordelijk is voor het onderhoud zal op basis van het meerjarenonderhoudsplan een beroep op die voorziening kunnen worden gedaan.

ProDelta heeft in 2022 het pand aan de Westersingel 92 gekocht met het oog op toekomstige verhuur aan het museum, zodat een of meerdere museumonderdelen er onderdak kunnen vinden. Het museum heeft zich tot en met 31 december 2028 garant gesteld voor de huur van delen van het pand of parkeerplaatsen die niet aan

derden verhuurd zijn en aldus geen huurstroom genereren tot aan een jaarhuur van € 120.000. Het doel is dat het museum uiterlijk vanaf 1 januari 2029 het pand volledig huurt voor minimaal vijftien jaar.

- Leaseverplichtingen

Het museum heeft per 31 december 2023 de volgende operational leaseverplichtingen:

	EUR x 1.000
< 1 jaar	8
1 jaar - 5 jaar	9
> 5 jaar	-
Totaal	<u>17</u>

Het betreft de lease van kantoormachines.

- Voorwaardelijke vorderingen

De door het museum geïnitieerde activiteiten Art Rocks en ARTtube zijn in 2016 verzelfstandigd en ondergebracht in de stichting Art Match. De activiteiten voor ARTtube zijn in 2019 gestaakt. Met Art Match is een aantal afspraken gemaakt:

- Het museum behoudt het intellectueel eigendom van beide merken.
- Indien de activiteiten op den duur succesvol zijn, zal Art Match vanaf 2020 een royalty van maximaal € 76.200 aan het museum betalen gedurende een periode van minimaal twaalf jaar. Daarvan is op dit moment nog geen sprake.

- Claims en voorwaardelijke rechten

De samenwerkingspartners voor de bouw van het depot aan het Museumpark zijn Stichting Collectiegebouw (de eigenaar), gemeente Rotterdam (hoofdhuurder), Stichting De Verre Bergen (grote schenker) en het museum (gebruiker). Deze samenwerking is door de partijen op 22 april 2016 vastgelegd in een Realisatie- en Samenwerkingsovereenkomst (RSO). In deze overeenkomst is afgesproken dat het museum vanuit het bouwbudget een aantal bedragen ontvangt om investeringen in het gebouw te kunnen doen en een aantal uitgaven van het bouwproject dient te betalen. Daarnaast is tijdens de realisatie van het depot een lijst meer-/minderwerk voor gemeente en museum ontstaan. In 2023 is via een addendum op de RSO de vereffening van deze afspraken geregeld. Die afspraken zijn ook vastgelegd in een brief van Stichting Collectiegebouw aan het museum. In deze brief is opgenomen dat het museum per saldo een vordering heeft op Stichting Collectiegebouw van € 697.000.

De vorderingen en schulden van het museum aan Stichting Collectiegebouw zijn als volgt opgenomen in de jaarrekening van 2023:

	x € 1.000
Reeds verzonden factuur die is opgenomen onder de debiteuren	1.016
Opgenomen onder 'nog te ontvangen bedragen'	2.873
Opgenomen onder 'nog te betalen projectkosten'	-2.609
Geboekt onder 'overige nog te betalen kosten'	-583
	<u>697</u>

De brief is 18 december 2023 door het museum ontvangen, voor akkoord getekend en geretourneerd. De vordering is op 14 maart 2024 door Stichting Collectiegebouw aan het museum betaald.

In het addendum is ook geregeld dat Stichting Collectiegebouw € 102.000 heeft gereserveerd, die het museum kan gebruiken voor de financiële afwikkeling van een aantal geconstateerde gebreken in het depot.

- Periodieke schenkingen (bedragen x 1.000)

	bedrag	jaarlijkse termijn	vervallen termijnen	restschuld en - vordering
Schenkingen 2019	€ 28	€ 6	€ 28	€ -
Schenkingen 2021	€ 1.195	€ 149	€ 596	€ 599
Schenkingen 2020	€ 47	€ 9	€ 28	€ 19
Schenkingen 2022	€ 218	€ 39	€ 78	€ 140
Schenkingen 2023	€ 251	€ 46	€ 46	€ 205
Totaal	€ 1.738	€ 249	€ 776	€ 963

Schenkers van kunstwerken die de voorkeur geven aan een periodieke schenking komen met het museum in een notariële akte overeen dat het museum de werken koopt waarbij de betalingsverplichting wordt omgezet in een geldlening. De jaarlijkse aflossingsverplichting van het museum wordt gecompenseerd door de door de schenker te betalen termijn uit hoofde van de periodieke schenking. Bij voortijdig overlijden van de schenker ontstaat risico op een restschuld, omdat de periodieke schenking dan stopt. Het maximale risico per 31 december 2023 bedraagt € 963.000.

C. Toelichting op de staat van baten en lasten 2023

Algemeen

Significante verschillen tussen realisatie 2023 en realisatie 2022 en tussen realisatie 2023 en begroting 2023 worden toegelicht op pagina 42 en 43.

BATEN

	jaarrekening 2023 EUR x 1.000	begroting 2023 EUR x 1.000	jaarrekening 2022 EUR x 1.000
11. Opbrengsten			
Entreegelden	2.769	2.753	3.056
Publieksactiviteiten	242	208	234
Museumwinkel	440	333	406
Art services, bruikleenverkeer en beeldmateriaal	1.484	1.349	1.655
Horeca	3.327	3.313	2.916
Overige opbrengsten	2	-	-
Totaal opbrengsten	8.264	7.956	8.267
12. Bijdragen			
- Subsidie gemeente Rotterdam			
Cultuurplansubsidie en BKV-middelen	10.122	10.122	9.741
Depotsubsidie	3.682	3.652	3.515
Overige gemeentelijke subsidies	43	-	-
	13.847	13.774	13.256
- Overige bijdragen			
Bijdragen voor aankopen	189	125	8.017
Bijdragen voor tentoonstellingen	338	360	83
VriendenLoterij	207	530	545
Bijdragen voor publicaties, educatie, restauraties etc.	755	437	716
Investeringsbijdragen	808	809	809
Gemeentelijke bijdragen voor renovatie en depot	708	-	575
Overige bijdragen	220	116	778
	3.225	2.377	11.523
Totaal bijdragen	17.072	16.151	24.779
TOTAAL BATEN	25.336	24.107	33.046

Cultuurplansubsidie, BKV-middelen, depotsubsidie en overige gemeentelijke subsidies

Het museum ontvangt in 2023 in totaal € 13.846.500 aan subsidie; € 10.122.000 voor het uitvoeren van het cultuurplan inclusief € 74.500 aan BKV-middelen en € 3.681.500 voor de huisvestingslasten van het depot. Deze subsidies zijn verleend door middel van een beschikking met kenmerk 22.07.00027 (d.d. 27 januari 2023). Daarnaast is € 43.000 verleend vanwege de subsidieregeling 'Noodsteun Energie en Inflatie Cultuur 2023' (kenmerk 23.11.00043, d.d. 8-12-2023).

- BKV-middelen

Het museum ontvangt in 2023 van de gemeente Rotterdam € 74.500 uit de middelen voor Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV). Deze bijdrage is verantwoord onder de cultuurplansubsidie en is besteed aan opdrachten voor Rotterdamse kunstenaars op de locatie Zuid. Boijmans Van Beuningen.

- Depotsubsidie

Voor het depot ontvangt het museum een langjarige subsidie van € 3.681.500 per jaar (prijspeil 2023) tot en met 31 maart 2059, gelijk aan de looptijd van het huurcontract van het depot. Deze bijdrage is uitsluitend bestemd voor het bewaren van de collectie in het depot. Dat houdt in dat de kosten voor huisvesting, depotbeheer en beveiliging van de collectie door de gemeente door middel van de depotsubsidie worden betaald. In totaal is daarvoor € 5.752.000 door het museum uitgegeven in 2023. De uitgaven zijn verantwoord in bijlage 1 op pagina 46.

- Noodsteun Energie en Inflatie Cultuur 2023

Vanwege de hoge inflatie in het algemeen en de sterk gestegen energieprijzen ontvangt het museum in 2023 € 43.000 noodsteun van de gemeente Rotterdam. De energieprijzen zijn in 2023 verdrievoudigd ten opzichte van 2022 en stegen met € 838.000 naar € 1.245.000.

VriendenLoterij

Zoals gemeld onder de langlopende schulden is in 2023 € 572.000 van de VriendenLoterij ontvangen; de jaarlijkse reguliere bijdrage van € 500.000 en € 72.000 via de verkoop van geoormerkte loten. In 2023 is hiervan € 207.000 uitgegeven aan aankopen (€ 167.000) en kosten voor verkoop van geoormerkte loten (€ 40.000). Die € 207.000 is daarom ook opgenomen onder bijdragen van de VriendenLoterij. Van de € 572.000 resteert dan nog € 365.000, die is toegevoegd aan de schulden en zal als baten worden geboekt zodra die wordt besteed.

LASTEN

	jaarrekening 2023 EUR x 1.000	begroting 2023 EUR x 1.000	jaarrekening 2022 EUR x 1.000
13. Personeelskosten			
Brutoloon	6.488	5.716	5.663
Vakantiegeld, eindejaarsuitkering e.d.	777	741	734
Verlofuren	124	-	111
Sociale lasten	1.481	1.311	1.304
Pensioenlasten	914	990	968
Inhuur derden	1.286	1.756	1.440
Overige personeelskosten	412	302	328
Totaal personeelskosten	11.482	10.816	10.548

De personeelsformatie van het museum is 138 fte over 2023; 120 fte (museum cao) en 18 fte (horeca cao). In 2022 was dat 120 fte (museum cao) en 16 fte (horeca cao). Binnen het management is 39% van de leidinggevendenden man en 61% vrouw. Het minimale streefcijfer van het kabinet (33% is vrouw) wordt daarmee door het museum gehaald.

WNT-verantwoording 2023 Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Het voor Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

- Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog vier jaar als topfunctionaris worden aangemerkt:

Gegevens 2023			
bedragen x € 1		I.J. Klaassen	
Functiegegevens	Directeur/bestuurder		
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12		
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		
Dienstbetrekking?	ja		
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	185.087		
Beloningen betaalbaar op termijn	21.963		
Subtotaal	207.050		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.		
Bezoldiging	207.050		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.		
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		
Gegevens 2022			
bedragen x € 1		I.J. Klaassen	K.M.T. Ex
Functiegegevens	Directeur/bestuurder	Directeur/bestuurder	K.M.T. Ex Medewerker *
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-30/09	01/10-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	169.634	134.831	44.977
Beloningen betaalbaar op termijn	17.973	13.480	4.493
Subtotaal	187.607	148.310	49.470
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	162.000	54.000
Bezoldiging 2022	187.607	148.310	49.470

*) K.M.T. Ex werd aangemerkt als topfunctionaris tot en met 31 december 2022 in verband met zijn eerdere functie als directeur/bestuurder.

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen in het verslagjaar met een bezoldiging van € 1.900 of minder. De leden van de Raad van Toezicht doet hun werk onbezoldigd.

Naam topfunctionaris	Functie
J.B.J. Stegmann	Raad van Toezicht, voorzitter, lid remuneratiecommissie, lid auditcommissie en lid bouwcommissie.
U. Erbslöh	Raad van Toezicht, lid.
L.A. Goossens-Kloek	Raad van Toezicht, lid, voorzitter auditcommissie en lid remuneratiecommissie.
M. Hoogesteger	Raad van Toezicht, lid.
C.A. Pieters	Raad van Toezicht, lid
A. Salemi	Raad van Toezicht, lid en voorzitter bouwcommissie.
C.W. van der Vorm	Raad van Toezicht, lid.

	jaarrekening 2023 EUR x 1.000	begroting 2023 EUR x 1.000	jaarrekening 2022 EUR x 1.000
14. Afschrijvingen			
Afschrijvingskosten	1.080	1.079	1.084
	<u>1.080</u>	<u>1.079</u>	<u>1.084</u>
15. Kosten van activiteiten			
Aankopen	891	425	8.885
Tentoonstellingen en presentaties	1.060	1.036	497
Collectie en onderzoek	878	819	1.475
Educatie en publieksbegeleiding	776	542	725
Inkoopkosten:			
- materiaal	52	40	34
- horeca	1.236	1.139	1.067
- museumwinkel	201	106	152
	<u>5.094</u>	<u>4.107</u>	<u>12.835</u>
16. Overige bedrijfslasten			
- Huisvestingskosten			
Huur	2.337	2.313	2.206
Energie	1.244	1.234	407
Inventaris en onderhoud	1.313	1.195	1.473
Heffingen en belastingen	690	669	612
Aanloopkosten depot en renovatie	431	-	575
	<u>6.015</u>	<u>5.411</u>	<u>5.273</u>
- Kantoorkosten			
Kantoormiddelen	317	352	353
ICT	759	751	736
Adviseurs	188	157	171
Accountants	73	65	58
Reis- en representatiekosten	53	87	76
	<u>1.390</u>	<u>1.412</u>	<u>1.394</u>
- Publiciteitskosten			
Marketing	195	311	475
Relatiebeheer / sponsorbenadering	118	223	241
	<u>313</u>	<u>534</u>	<u>716</u>
Totaal overige bedrijfslasten	<u><u>7.718</u></u>	<u><u>7.357</u></u>	<u><u>7.383</u></u>

D. Verschilanalyse

Het verschil tussen de realisatiecijfers van 2023 en 2022

Verschilanalyse staat van baten en lasten 2023 t.o.v. 2022				
	Realisatie 2023	Realisatie 2022	verschil	Belangrijkste oorzaak van het verschil
BATEN				
Opbrengsten	8.264	8.267	3-	
Subsidie gemeente Rotterdam	13.847	13.256	591	In 2023 is accres toegekend en noodsteun voor inflatie ontvangen.
Overige bijdragen	3.225	11.523	8.298-	Het verschil bestaat vrijwel geheel uit ontvangen bijdragen voor de aankoop van het kunstwerk van Joan Miró in 2022.
Totale baten	25.336	33.046	7.710-	
LASTEN				
Personeelskosten	11.482	10.548	934	Vooraf hoger door de cao-stijging (€ 633.000), langdurend verzuim en meer (duudere) inhuur omdat vacatures moeilijk zijn in te vullen.
Afschrijvingskosten	1.080	1.084	4-	
Kosten van activiteiten	5.094	12.835	7.741-	Met name door de bij de overige bijdragen genoemde aankoop zijn in 2022 de activiteitskosten hoger.
Overige bedrijfslasten	7.718	7.383	335	De belangrijkste oorzaak van de hogere kosten is de prijsstijging van energiekosten (€ 837.000). Ook de kosten voor gebouwonderhoud zijn gestegen. De kosten voor publiciteit en relatiebeheer zijn juist in 2022 hoger (€ 403.000) o.a. vanwege de toen uitgekomen film over het depot.
Rente	24-	13	37-	In 2022 is de rente nog negatief, in 2023 weer positief.
Totale lasten	25.350	31.863	6.513-	
Saldo van baten en lasten	14-	1.183	1.197-	
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves				
- Bestemmingsreserves	671	471	200	In 2022 is € 200.000 onttrokken aan de bestemmingsreserves voor de aankoop van het werk van Miró.
- Bestemmingsfondsen	565-	370	935-	Het verschil wordt vooral verklaard door de dekking van aankopen en onderzoek vanuit de bestemmingsfondsen van respectievelijk mevrouw Van Riemsdijk-Borsje en de heer Bröcker.
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves	106	841	735-	
RESULTAAT	120-	342	462-	

Het museum kent een negatief resultaat van € 120.000. Dat bedrag wordt in mindering gebracht op de algemene reserve.

Het verschil tussen de realisatiecijfers 2023 en de begroting van 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil	Belangrijkste oorzaak van het verschil
BATEN				
Opbrengsten	8.264	7.956	308	Bezoekers besteden meer (€ 174.000) en er is meer omzet uit bruikleenverkeer (€ 135.000).
Subsidie gemeente Rotterdam	13.847	13.774	73	Het accres is hoger dan begroot (€ 29.000) en het museum ontving inflatienoodsteun (€ 43.000).
Overige bijdragen	3.225	2.377	848	De bijdragen uit het renovatieproject voor personeelskosten worden niet begroot (€ 708.000). Voor activiteiten is meer ontvangen (€ 140.000).
Totale baten	25.336	24.107	1.229	
LASTEN				
Personeelskosten	11.482	10.816	666	Hoger vanwege langdurend verzuim (€ 154.000) en omdat meer inzet nodig is bij horeca en beveiliging (€ 512.000).
Afschrijvingskosten	1.080	1.079	1	
Kosten van activiteiten	5.094	4.107	987	Hogere kosten voor aankopen, educatie en onderzoek (€ 796.000), die gedekt zijn met hogere bijdragen van derden en bestemmingsfondsen en -reserves. Ook zijn de inkoopkosten van de winkel en horeca hoger (€ 191.000, de omzet is ook hoger).
Overige bedrijfslasten	7.718	7.357	361	Hogere huisvestingslasten (€ 604.000) omdat het depot meer onderhoud vergt dan in het onderhoudsplan geraamd en omdat de kosten voor de renovatie niet zijn begroot (gedekt door bijdrage gemeente Rotterdam). De kosten voor publiciteit, kantoor en relatiebeheer waren lager (€ 243.000).
Rente	24-	-	24-	In 2023 wordt weer rente uitgekeerd door de banken.
Totale lasten	25.350	23.359	1.991	
Saldo van baten en lasten	14-	748	762-	
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves				
- Bestemmingsreserves	671	601	70	De bestemmingsreserve voor projecten is niet gebruikt.
- Bestemmingsfondsen	565-	147	712-	Extra middelen zijn gebruikt ter dekking van aankopen en onderzoek.
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves	106	748	642-	
RESULTAAT	120-	-	120-	

De Raad van Toezicht heeft in de vergadering van 21 maart 2023 de werkbegroting 2023 vastgesteld. Dat is later dan gebruikelijk omdat de begroting moest worden bijgesteld vanwege de energieprijsstijging. Specifieke projecten – bijvoorbeeld op gebied van educatie, huisvesting, aankopen en/of van onderzoek – zijn niet in deze begroting opgenomen, omdat bij het opmaken van de werkbegroting nog niet bekend was of dergelijke projecten doorgang konden vinden. De beslissing daarover valt pas op het moment dat hun financiële dekking rond is. Daarom wijken de realisatiecijfers op de posten ‘opbrengsten’ en ‘overige bijdragen’ enerzijds en ‘activiteitslasten’ en ‘huisvestingslasten’ anderzijds af van de opgenomen begroting.

Namens het bestuur (27 maart 2024):

Mevrouw I.J. Klaassen

Namens de Raad van Toezicht (27 maart 2024):

De heer J.B.J. Stegmann (voorzitter)

Mevrouw U. Erbslöh

Mevrouw L.A. Goossens-Kloek

Mevrouw M. Hoogesteger

Mevrouw C.A. Pieters

De heer A. Salemi

De heer C.W. van der Vorm

6. Overige gegevens

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de staat van baten en lasten.

Vaststellen jaarrekening

De Raad van Toezicht van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft de jaarrekening 2023 vastgesteld in de vergadering van 27 maart 2024.

Controleverklaring

Bijlagen

Bijlage 1. Verantwoording van de besteding van de depotsubsidie

bedragen x 1.000	Realisatie 2023 totaal	Jaarplan 2023	Toelichting op afwijkingen boven € 10.000
BATEN			
1. Subsidie	€ 3.682	€ 3.515	Conform beschikking en volledig bestemd voor de huisvesting van de gemeentelijke collectie in het depot (begroting was excl. accres).
Totaal baten	€ 3.682	€ 3.515	
LASTEN			
2. Te betalen aan de gemeente - Stedelijke ontwikkeling			
a. Kapitaallasten	€ 1.579	€ 1.579	Dit zijn de kosten die de gemeente Rotterdam via de maandelijkse huurfactuur in rekening brengt. Deze zijn conform begroting. Over de hoogte van de OZB lopen nog gesprekken met de gemeentelijke belastingdienst. Mocht die lager worden dan tot nu toe in rekening is gebracht, dan wordt de subsidie met hetzelfde bedrag verlaagd.
b. Meerjarenonderhoud - gemeentelijk deel	€ 402	€ 402	
c. Opstalverzekering	€ 170	€ 130	
d. Heffingen	€ 458	€ 454	
e. Beheerfee	€ 82	€ 71	
Totaal te betalen aan verhuurder	€ 2.691	€ 2.636	
3. Overige huisvestingskosten			
a. Meerjarenonderhoud - museumdeel	€ 421	€ 394	Na een jaar ervaring met het onderhoud van het depot blijken deze kosten hoger dan begroot.
b. Energieverbruik	€ 1.207	€ 425	Door prijsstijging zijn de energiekosten fors gestegen. Bij het opstellen van het jaarplan in mei 2022 waren die prijzen nog niet bekend.
c. Schoonmaak	€ 290	€ 269	
d. Verzekeringen	€ 36	€ 30	Hoger door prijsstijgingen.
e. Afschrijving (PZI-installaties en no Break UPS)	€ -	€ 6	
f. Overige huisvestingskosten	€ 44	€ 16	Idem als bij het meerjarenonderhoud.
Totaal overige huisvestingskosten	€ 1.998	€ 1.140	
4. Beveiliging			
a. Personeel (twee medewerkers meldkamer 24/7)	€ 407	€ 336	Gebaseerd op één medewerker permanent op de meldkamer (24/7) en één extra medewerker overdag op doordeweekse dagen.
b. Meerjarenonderhoud - beveiligingsinstallatie	€ 116	€ 95	Idem als bij het meerjarenonderhoud bij de overige huisvestingskosten.
c. Abonnementen en materiaal	€ 21	€ 20	
d. Afschrijvingskosten meldkamerinrichting	€ -	€ 22	Deze post zit in de bouwsom van de gemeente en wordt verrekend via de huursom.
Totaal beveiliging	€ 544	€ 473	
5. Depotbeheer			
a. Personeelskosten (twee depotmedewerkers)	€ 97	€ 111	Het gaat om 1,89 fte terwijl 2 fte is begroot.
b. Afschrijvingskosten depotinrichting	€ 372	€ 210	Afschrijvingskosten van de inrichting van de depots, de ateliers en de basisverlichting.
Totaal depotbeheer	€ 469	€ 321	
6. ICT			
a. Beheer en netwerk (abonnement)	€ 28	€ 66	Door betaling ineens in plaats van in termijnen, waarvan de kosten over vijf jaar worden verspreid, zijn deze kosten lager.
b. Afschrijvingskosten ICT-netwerk	€ 22	€ 29	
Totaal ICT	€ 50	€ 95	
Totaal lasten depot	€ 5.752	€ 4.665	
Saldo	€ -2.070	€ -1.150	Het museum vult het tekort met eigen middelen aan.

Bijlage 2. Prestatieverantwoording

	Jaarplan 2023		Jaarrekening 2023	
1. Afrekenbare prestaties				
Presentaties	aantal		aantal	
Aantal wisselende tentoonstellingen	5		10	
Aantal uren openstelling op jaarbasis (depot)	1.620		1.872	
2. Niet afrekenbare prestaties				
BKV	aantal		aantal	
Rotterdamse kunstenaars waaraan minimaal 70% van de BKV-bijdrage ten goede komt (Zuid)	4		10	
Cultuuronderwijs	deelnames	contacturen	deelnames	contacturen
Primair onderwijs	1.900	2.150	5.334	17.500
Voortgezet onderwijs	2.000	2.250	5.872	14.000
Speciaal primair onderwijs	50	75	112	448
Speciaal voortgezet onderwijs	50	75	36	180
MBO	500	750	1.507	3.300
Vrijtijdsaanbod cultuureducatie	deelnames	contacturen	deelnames	contacturen
tot 25 jaar	2.200	1.800	9.991	8.900
vanaf 25 jaar (exclusief instaprondleidingen)	10.500	9.500	7.493	3.747
vanaf 25 jaar (inclusief instaprondleidingen)			61.207	30.604
Collectie en Onderzoek	aantal of percentage	percentage gemeentelijk eigendom	aantal of percentage	percentage gemeentelijk eigendom
Aantal objecten	151.000	88%	155.294	88%
Waarvan op zaal	350	70%	451	94%
Aantal verwervingen	150	85%	240	98%
Aantal af te stoten objecten *	-	0%	-	0%
Registratiegraad	95%	85%	95%	85%
Restauraties	5	80%	21	95%
Verkregen bruiklenen	5	0%	112	nvt
Verleende bruiklenen	400	85%	675	91%
Digitaal ontsloten via internet	31%	26%	34,7%	91%
Is sprake van een vaste opstelling		ja		ja
Publieksbereik en bezoekersinformatie				
Toestemming verlenen aan Rotterdam Festivals de resultaten van het onderzoek met het Culturele Doelgroepenmodel te delen met de gemeente		ja		ja
Bezoekersinformatie totaal	aantal		aantal	
Aantal bezoeken	250.000		248.000	
Waarvan betalend	225.000		211.000	
Waarvan in schoolverband	4.500		13.000	
Bezoekersinformatie Rotterdam	aantal		aantal	
Aantal bezoeken in Rotterdam	250.000		248.000	
Waarvan betaald	225.000		211.000	
Waarvan in schoolverband	4.500		13.000	
Herkomst bezoekers	aantal		aantal	
Aantal bezoeken woonachtig in Rotterdam	50.000		47.000	19,0%
Aantal bezoeken woonachtig in de regio Rotterdam	12.500		18.000	7,4%
Aantal bezoeken woonachtig in overige delen van Nederland	137.500		135.000	54,5%
Aantal bezoeken woonachtig in het buitenland	50.000		48.000	19,1%

Bijlage 3. Enkelvoudige jaarrekening 2023 Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen

	31-dec-23	1-jan-23
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	10.543	11.622
Financiële vaste activa	203	202
Totaal vaste activa	10.746	11.824
Vlottende activa		
Vorraden	249	262
Vorderingen	7.360	6.212
Liquide middelen	4.754	4.790
Totaal vlottende activa	12.363	11.264
Totaal activa	23.109	23.088
Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.181	1.301
Bestemmingsreserves	2.288	1.617
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen	3.469	2.918
Bestemmingsfondsen	1.397	2.462
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting	1.397	2.462
Totaal eigen vermogen	4.866	5.380
Voorzieningen		
Deelnemingen	84	154
Overige voorzieningen	77	71
Totaal voorzieningen	161	225
Schulden		
Langlopende schulden	7.138	7.927
Kortlopende schulden	10.944	9.556
Totaal schulden	18.082	17.483
Totaal Passiva	23.109	23.088

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	jaarrekening 2023 EUR x 1.000	begroting 2023 EUR x 1.000	jaarrekening 2022 EUR x 1.000
BATEN			
Opbrengsten	4.892	4.562	5.331
Subsidie gemeente Rotterdam	13.847	13.775	13.831
Overige bijdragen	3.225	2.377	10.698
Totale baten	21.964	20.714	29.860
LASTEN			
Personeelskosten	9.781	9.274	8.797
Afschrijvingen op materiële vaste activa	1.080	1.079	1.084
Kosten van activiteiten	3.888	2.988	11.795
Overige bedrijfskosten	7.323	6.652	7.097
Totale lasten	22.072	19.993	28.773
Rentebaten	24	-	-
Rentelasten	-	-	13-
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	70	27	109
	14-	748	1.183
Als volgt bestemd:			
- Bestemmingsreserves	671	601	471
- Bestemmingsfondsen	565-	147	370
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves	106	748	841
RESULTAAT (MUTATIE ALGEMENE RESERVE)	120-	-	342

Bijlage 4. Enkelvoudige jaarrekening 2023 Horeca Boijmans Van Beuningen bv

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

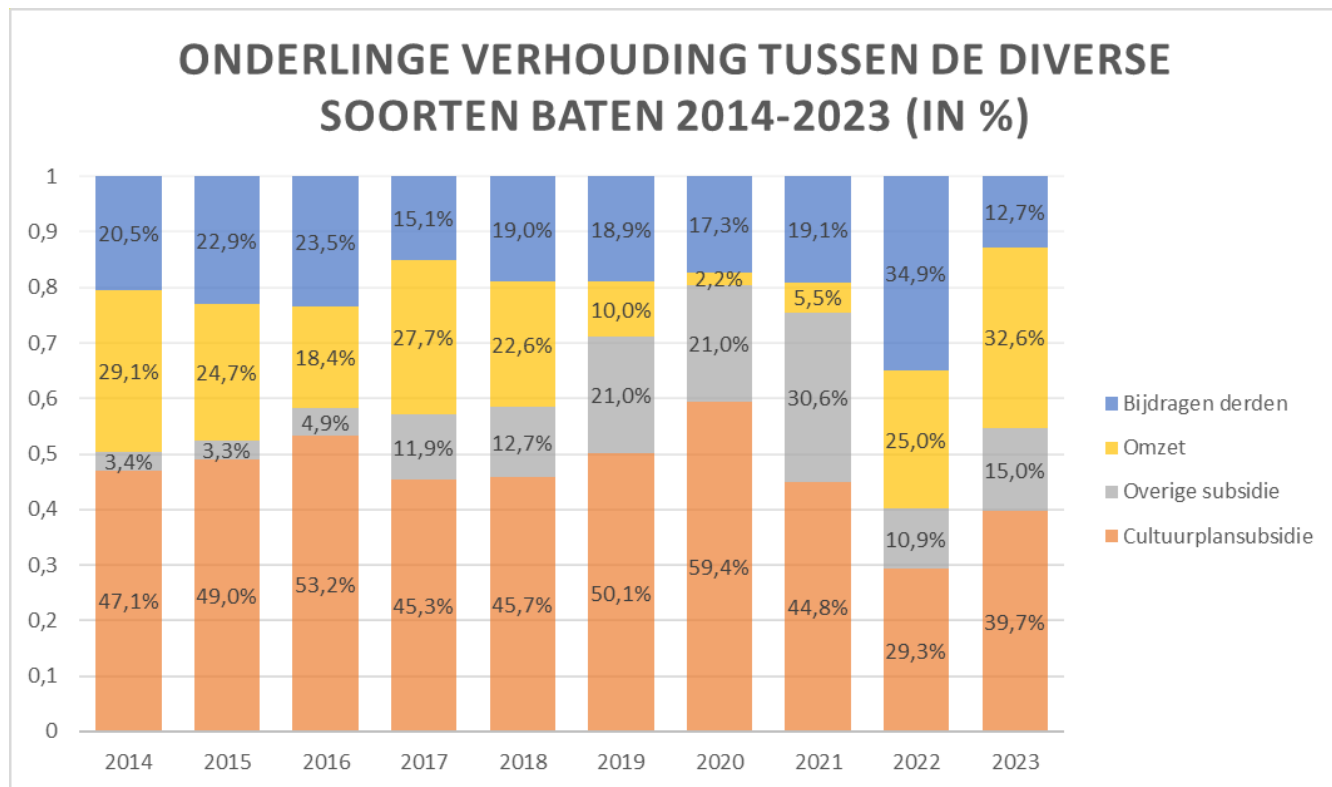
(na resultaatsbestemming)

	31-dec-23	1-jan-23
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	-	-
Financiële vaste activa	-	-
Totaal vaste activa	-	-
Vlottende activa		
Vorraden	-	-
Vorderingen	317	297
Liquide middelen	244	149
Totaal vlottende activa	561	446
Totaal activa	561	446
	31-dec-23	1-jan-23
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal	-	-
Overige reserves	84-	154-
Totaal eigen vermogen	84-	154-
Voorzieningen	4	1
Schulden		
Langlopende schulden	-	-
Kortlopende schulden	641	599
Totaal schulden	641	599
Totaal Passiva	561	446

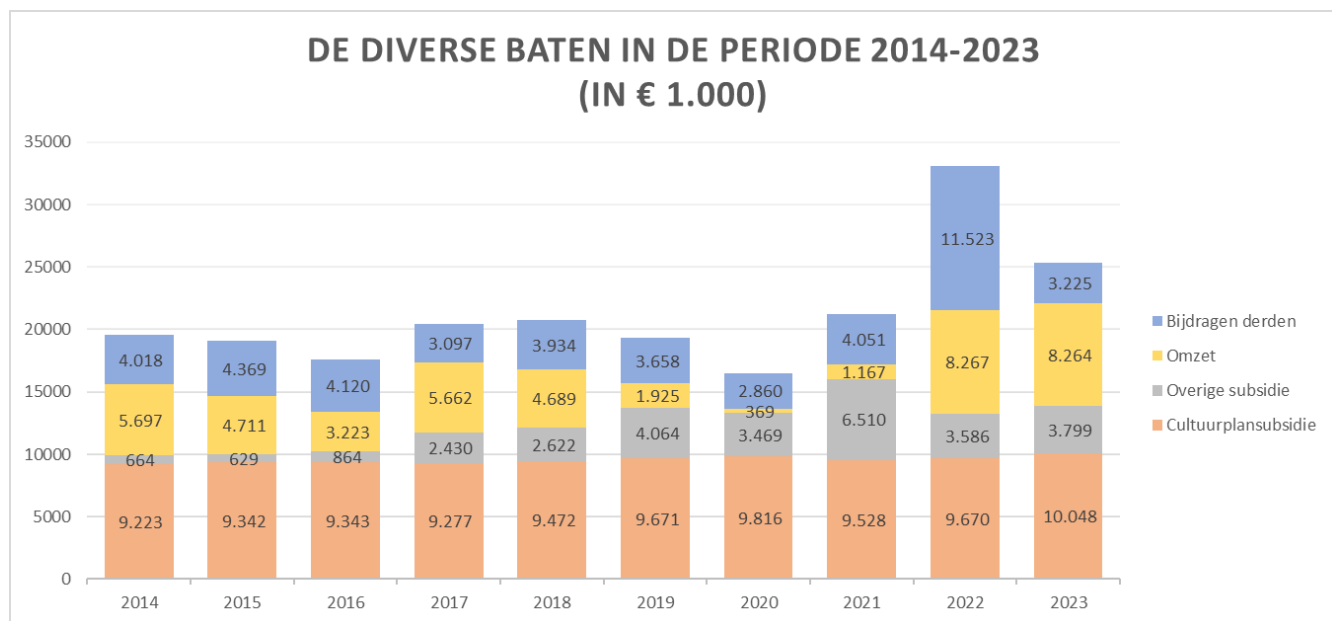
STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	jaarrekening 2023	Begroting 2023	jaarrekening 2022
	EUR x 1.000		
BATEN			
Omzet	3.475	3.393	3.210
Kostprijs van de omzet	1.205-	1.114-	1.056-
Bruto marge	2.270	2.279	2.154
Bijdragen derden			
Fondsen	-	-	251
Totale baten	2.270	2.279	2.405
LASTEN			
Lonen en salarissen	1.724	1.601	1.732
Overige bedrijfskosten	476	651	564
Totale lasten	2.200	2.252	2.296
Rentebaten	-	-	-
Rentelasten	-	-	-
RESULTAAT (MUTATIE OVERIGE RESERVES)	70	27	109

Bijlage 5. Subsidieafhankelijkheid 2014-2023

Grafiek 1. Het aandeel van de jaarlijkse cultuurplansubsidie van de gemeente in de totale baten (2014-2023)

Grafiek 2. De hoogte en verdeling van de totale baten van het museum (2014-2023)

Bijlage 6. Begroting 2024

x 1.000	2024
BATEN	
Entree	€ 2.492
Educatie en publieksbegeleiding	€ 148
Collectie en onderzoek	€ 692
Museumwinkel	€ 295
Horeca	€ 1.825
Events	€ 1.202
Relatiebeheer en filantropie	€ 62
Overige opbrengsten	€ 2
Totaal A. Opbrengsten	€ 6.718
B. Bijdragen derden	€ 3.534
C. Subsidie	€ 14.852
TOTAAL BATEN	€ 25.104
LASTEN	
D. Personeelskosten	€ 11.734
E. Huisvestingskosten	€ 5.150
F. Organisatiekosten	€ 2.016
G. Afschrijvingskosten	€ 1.054
H. Activiteitskosten	€ 3.465
I. Inkoopkosten	€ 1.177
TOTAAL LASTEN	€ 24.596
BIJZONDERE BATEN EN LASTEN	€ -
SALDO BATEN EN LASTEN	€ 508
Vennootschapsbelasting	€ -
Bestemmingsreserve voor projecten	€ -150
Bestemmingsreserve voor herinvesteringen	€ 433
Bestemmingsfonds Vriendenloterij	€ 250
Bestemmingsfonds Bröcker	€ -
Bestemmingsreserve Westerhuis	€ -25
RESULTAAT (MUTATIE ALGEMENE RESERVE)	€ -

Dit is de in december 2023 bij de gemeente ingediende jaarplanbegroting voor 2024. Voor de subsidie 2024 is een verleningsbeschikking ontvangen van € 14.853.500 (kenmerk 23.06.00288, d.d. 11-02-2024).

Bijlage 7. Governance Code Cultuur

De in de Governance Code Cultuur 2019 beschreven principes worden toegepast. Voor de principes geldt 'pas toe én leg uit', voor de aanbevelingen 'pas toe óf leg uit'. De manier waarop de principes worden toegepast zijn toegelicht in hoofdstuk 2 Verslag van de Raad van Toezicht. Voor de aanbevelingen geldt dat het museum eraan voldoet, tenzij in deze bijlage 7 wordt toegelicht waarom dit niet het geval is.

- In afwijking van de vijfde aanbeveling bij principe 1 vloeien financiële overschotten op projecten, voor zover die (mede) zijn gefinancierd door externe partijen, niet terug naar het eigen vermogen als aan de financiering de voorwaarde is gesteld dat ze bij overschot terugvloeien naar betreffende partij.
- De tweede aanbeveling bij principe 3 vermeldt dat leden van de Raad van Toezicht geen (neven)functies aanvaarden zonder voorafgaande goedkeuring van de raad. In het reglement van de Raad van Toezicht is dit niet als zodanig opgenomen. In het verslagjaar hebben de raadsleden geen nieuwe nevenfuncties aanvaard. De nevenfuncties zijn toegelicht in het financieel jaarverslag.
- In afwijking van de tweede aanbeveling bij principe 8 is de in 2023 vervulde vacature niet openbaar gemaakt, omdat dit volgens de profielschets de functie betreft, die geworven wordt binnen de families die het museum groot gemaakt hebben.